

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hétre 2 korona

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hétre 2 k 30 f

HIRDETÉSEK:
Helyesírók ponttal egy sor 20 fillér
Minden következőnél 15 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, november 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérórák: A gépüzemek igazgatója.
- Folytatása következik.
- A Kölcsey-egyesület működése.
- Egy paragrafus.
- A névtelen ur.
- A fekete kéz.
- Harc egy örülléttel.
- Tárca: Alkonyatkor. Irta: Gonda József dr.

A gépüzemek igazgatója.

Arad, november 22.

A város hivatali szervezetébe holnap új állást iktatnak be. A címe: *városi gépüzemek igazgatója*, s a javadalmazása hatezer korona. Ha a cím maga nem, ez a tekintélyes fizetés eléggé okát adja a nagy érdeklődésnek, amely körülötte hullámzik, s az erős versengésnek, amely érette megindult.

Ha a város november 30-án a vízműveket birtokba akarja venni, mindenesetre gondoskodnia kell arról, hogy legyen, aki azokat vezesse. Hozzáértő vezetés nélkül nemcsak hogy a közönség látná kevesebb hasznát a megszerzett új intézménynek, de esetleg a város is kárát érezhetné. Azonban e nyomás okok mellett nem tudjuk elhallgatni az aggodalmakat, amelyek a közönségnek mind szélesebb köreiből fognak gyökeret, s amelyek abban a véleményben egyeznek meg, hogy a gépüzemek igazgatójának megválasztásával, legalább egy ideig várni lehetett volna.

A városnak a vízvezetékhez föltétlenül joga van, s azt november 30-án minden körülmények között birtokba veszi. A város és a vízvezeték között ezzel pör indul meg; a pör kimenetele pedig sohase biztos. Nem vétünk a bíróság igazságérzése ellen, ha azt mondjuk, hogy sok olyan pör fordult már valakinek kárára, aki a napnál is fényesebbnek hitte az igazát. A bírói mérlegelésnek a város és a vízvezeték közötti pörben is roppant tág mezeje van, és nem biztosítja baleset ellen a várost. És akkor a város nyakán marad a gépüzemek igazgatója — gépüzemek nélkül.

Mindenesetre súlylyal esik tekintetbe az az érv is, hogy a gépüzemek igazgatóját azért kell most megválasztani, mert a per esetében a bíróság zárgondnokot rendel ki, s a szokásjogot követve, a város kérelmére valószínűleg a gépüzemek igazgatóját rendeli ki a bíróság zárgondnokul, akinek ily módon megmarad az a hatásköre, hogy a vízművek dolgait intézze és tanulmányozza. Azonban nagy kérdés az, vajjon ez egymaga elegendő sürgetés-e arra, hogy a gépüzemek igazgatóját már most örök időkre szóló kötelezettséggel megválaszassuk, s ne várjuk be, amíg a vízvezeték és a város közötti pörnek legalább a hadállásait látjuk?

Nem akarunk a választás elé gátat vetni, s a jelölteknek ártani. Mindegyikük képzett, sok ambíciót rejtő fiatalember, s akármelyiküket tiszteli meg a több-

ség, a város nem veszít vele. De mindennek fölött egy igazságot kell tisztelnünk: a vízvezeték a közönségért váltjuk meg, és nem azért, hogy új hivatalt csináljunk a kedvéért. Mielőtt tehát az új hivatalt betöltjük, tudnunk kellene, hogy mint állunk a vízvezetékkel.

Szomorú tapasztalatok tanítottak az ilyen aggodalmaskodásra. A többek között a legsúlyosabb felsülés: a tűzérkaszárnya ügye. A mikor a város sietett megvenni a kaszárnya-telkeket, anélkül, hogy kaszárnnyát kapott volna, sőt anélkül, hogy a kaszárnnyára biztos kilátása lett volna. Vajjon az a sietség, amelylyel a vízművek igazgatói hivatalát betöltjük, nem fog-e hasonlóval fenyegetni, vajjon teljesen védve vagyunk-e azon eshetőség ellen, hogy a város nem kapja meg — legalább azért az árért, amelyet megadhat érte — a vízvezeték, ellenben lesz egy hatezer koronás hivatalnok, akinek nem tud részortot adni?

A nyilvánosság elé kellett bocsátanunk ezeket az aggodalmakat, nehogy a jövőnek netán bekövetkező kellemetlen következményei a város ezidőszerinti uraira a bűnös felületesség vádját háriítsák. Mindezeket fontolóra kell venni, s azután, a mikor ezekre nézve a megdönthetetlen tények, a vas-bizonyosságok megnyugtadják a várost, — csak azután lehet a dolognak azon részével foglalkozni, amely ma előtérben áll, a *személyi* kérdéssel.

Alkonyatkor.

Irta: Gonda József dr.

Szín: Vastagon szőnyegezett rokokóebédlő. Az ablakokon parfümöt árasztó selyem-draperia. Sehol semmi szöglet, semmi törés. Csupa kényelmes, meleg, izgató puhaság. Ezüst-nippek, bronz-szobrocskák, szecessziós mintájú porcellán vázák a butorokon. A me-revhátú, hideg bőrszékeken selyem fru-frus, égetett virágos párnácskák kacérkodnak. Alkonyodik. A nyár-utói nap egy-egy sugara vérpiros kévéként táncol a színes, virágos terem tarkabarkaságain.

Az asszony: Harmincöt éves. A hintaszékben ül s százredőjű pongyoláját igyekszik oly variációkba hozni, hogy erős, szoborszerűen telt természetnek kör-vonalaihoz az értékesebbek a körülményekhez képest érvényesüljenek. Különbözik még mindig szép, bár szőke, azaz inkább vörös, mert az a puha, szagos, meleg koszoru, mely a homlokát iveli, a leszálló nap egy-egy odatévedt, huncutkodó sugarától szinte lángszínűvé válik.

A férfi: Az asszony lábai előtt ül egy tabu-retten. Tul a negyvenen. A vivőrék eleganciájával öltözött. Az arcán sok redő és még több unalom. Babrál az asszony virágos legyezőjével.

Az asszony: Különös ember. . . Tehát magának egy szava sincs a multhoz? Magát nem érdekli az én tízéves házasságom szomorú vezeklése? Maga nem kérd, nem vádol, nem követel, nem parancsol, nem átkoz? Legfeljebb

csak hallgat, vagy a cinizmusával gyilkol és a közönbösségével ingerel. Fáradt, mint egy kínai kull, savanyu, akár a citromszelet s blazirt áll-lőrjeivel tultesz egy rokkant generálison. Vagy mondja csak, annyira szegény, annyira tarial-matlan és virágnélküli volt az a mult, érti, a mi multunk, hogy a lelkünk élő, lobogó, nagy impresszióiból mi sem maradt meg idáig? A sok szín, a sok ábránd, a sok rajongás, álom, illúzió, mind mind megfakult? . . .

A férfi: Kelletlenül többet foglalkozik nagyságos asszony a francia romantikusokkal. Szin-te azt kell hinnem, hogy Ohnet és Marlitt regé-nyei ártottak meg önnek. Az élet nem a han-gulatok klaviatúrája nagyságos asszonyom és a szerelem nem a negyvenen tullek privilégiuma. Az élet teher, feladat, probléma és a sze-relem az egészség és ifjúság kérdése. A boldog-talanság sem valami szubjektív szerencsétlenség, nem is valami fátumszerű rossz, de az elhibá-zott, okszerűtlen és elhamarkodott cselekvések nek természetes eredménye. Ön, nagyságos as-szony, szerencsétlenségnek mondja magát, vezek-lést emleget és a multak élő, lobogó hangula-tait hívja tetemre! Pedig a valóságban úgy áll a dolog, hogy ön a legkevesébb sem boldogta-lan és a legkevesébbet sem vezeklett még. Az ön sorsa, az ön jövője mértani pontossággal megállapítható volt már akkor, amikor tíz év előtt házassági szerződést kötött Braun urral. Ön aranykeretre vágyakozott, önnek diszpél-dány kellett. Magam formájú kötetlen, kócos skriblerrel tehát hiába kötött volna ki. Ha nem arany is az a keret, amibe ön foglalva van, szép nagyságos asszony, de még mindig elég ra-

gyogó és elég irigyelt. Ön az illúziót a jóléttel, az álmokat a prózával és a szépségéről daloló méla lantost Braun urral cserélvén fel, ma, tíz év után, Braun ur szalonjából sem a színt, sem az ábrándokat, sem illuzióját, sem trubadurját sem sirathatja és nem reklamáhatja! Az illu-zióknak lefujtak nagyságos asszonyom.

Az asszony: (Igazgat egy keveset a pon-gyolája ráncain.) És a trubadurnak is? . . .

A férfi: Ön most kacérkodik velem, nagy-ságos asszony, mert hogy is mondjam csak — unatkozik és szórakozni akar. Ez az illatos, meleg légkör, ami itt körülöszönl, a tulságosan sok regény, a zongora, a színház, a zsur, — a francia konyha, külön-külön is, annál inkább együttívve, a kelletlenül inkább izgatják önt. A sok ritmus, csillárfény, muzsika, parfüm és ez a fizikai munkával nem járó idegélet, a ki-elégítetlen vágyak raját kergetik fel az erei-ből. . . Ön gazdag és mégis — szegény. Még fiatal és már is — tétlenségre kárhoztatott. Asszony és még sem asszony. Aranykeretbe foglalt diszkladás, de gondosan bekapcsolva, szinte felvágatlanul. . .

Az asszony: Sértegetni akar? . . .

A férfi: Úszinte vagyok.

Az asszony: De igaztalan is!

A férfi: Csak a lélekrajzát rovom össze és a hangulatainak az eredőit kutatom fel. Ha a tónusok sötétek és a vonalak szegletesek, nem a kodak a hibás, hanem a tárgy.

Az asszony: Folytassa kérem. . .

A férfi: Tehát ön unatkozik. Érttem. Csep-pet sem lep meg. Braun ur mellett ön nagy-ságos asszony, a legjobb esetben is csak unat-

Folytatása következnek.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 22.

Justh Gyula ma reggel kilenc órakor már a Házban volt.

Aligült néhány percig az elnöki szobában, amikor megérkezett Medákovich Bogdán, a horvátok elnöke.

Medákovich és Justh háromertály óráig tanácskoztak. Mikor Medákovich kijött az elnöki szobából, tudósítónk megkérdezte, milyen ponton van most a horvát krízis.

A horvát klub elnöke ezt válaszolta:

— Sajnos, érdemben még nem is beszéltem Justh Gyulával. Eddig csak arról diskuráltunk, miképpen lehetne megközelíteni a békét! Változás ma még nincsen. Ott vagyunk, ahol voltunk.

— És az obstrukció?

— Folyik tovább.

Az ülés előtt ismét tanácskozás van Justh Gyulánál. Ott vannak: Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf.

Az elnöktől, amikor az üléssterembe megy, megkérdezik, igaz-e, hogy a függetlenségi pártkörböt kiépített. Justh mosolyogva feleli, hogy nem ő, hanem Justh György képviselő lépett ki a klubból.

Amikor az ülés elején mindjárt, Wekerle miniszterelnök beértesítette a kiegyezésről szóló egyszakaszos törvényjavaslatot, a baloldal közepén több függetlenségi képviselő meglehetősen hangosan adott kifejezést elégedetlenségének. Kossuth Ferenc csakhamar odament a békétlenkedő csoporthoz. Szabó István, Kovács Ernő, Eitner Zsigmond, Murza Gyula, Rajk Aladár és mások voltak jelen. Kossuth hosszasan magyarázta nekik, hogy a horvát obstrukció ellen okvetlenül kell tenni valamit. Bozóky Árpád és más disszidensek hevesen tiltakoztak a törvény ellen. Az egyik kormánypárti azonban ezt mondta nekik:

— Nem is a horvátok, hanem ti teszitek tönkre a függetlenségi pártot.

Később, amikor a csoport már oszló félben

volt, Josipovich miniszter ment oda és magyarázta a disszidenseknek a horvát helyzetet.

Justh Gyula elnököl az ülésen. A jegyzőkönyv hitelesítése után bejelenté, hogy Justh György bizottsági tagsági helyeiről lemondott.

Wekerle Sándor miniszterelnök bejelenté az Ausztriával való megegyezésről szóló törvényjavaslatot, kérve annak bizottsághoz való utasítását. (Helyeslés és ellentmondások.)

Elnök: A javaslat ki fog nyomtattni és a képviselő urak között szétosztatni.

Következik az autonóm vámtarifa tizenegyedik cikke tárgyalásának folytatása.

Lorkovics Iván, Surmin György, Magdiés Péter, Novoszel Mátyás, Modrusán Gusztáv zavartalanul mondják el végtelen horvát beszédeiket.

Modrusán kapja az első elnöki figyelmeztetést.

— Kérem a képviselő urat, ne méltóztassék beszédét olvasni.

Modrusán rögtön befejezi a beszédet, ezután következik:

Czerovác István horvát szónoklata. Ezután Popovics Dusan beszél a javaslat ellen.

Vinkovics Bozsó, Babics Gyalszki Lyuba, Zagorác István és Supilo Ferenc beszélnek ezután, majd Mazuranics Bogoszláv, mindnyájan a tizenegyedik szakaszhoz.

Muacsevics Vazul horvátul beszél a javaslat tizenegyedik szakasza ellen. Beszéde alatt a magyar képviselők kivonultak az üléssteremből, ahol csak a horvátok maradtak.

Pribicevics Szvetozár és Grahovac Mirkó felszólalásai után a tizenegyedik szakaszt egyszerű szavazással elfogadták.

Szünet után az elnöki széklet Návay Lajos foglalja el, ki rögtön megvonja a szót a felszólaló Grahovac Mirkótól. Babics Gyalszki Lyubát pedig, aki a vámtarifa helyett a hitfelekezeteknek egymáshoz való viszonyáról és a mohamedán kérdésről beszél, figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál.

Modrusán Gusztáv a javaslat ellen beszél.

Elnök kétszeri figyelmeztetés után megvonja tőle a szót.

A névszerű szavazás után az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Megszűnt sztrájk.

Rotterdam, november 22. A kikötőmunkások szövetsége a révmunkások egyesülete által felállított feltételek alatt elhatározta a sztrájk megszüntetését.

kozhatik. Az unalom azután az érzélgősség felé hajlja. Most az utjába sodort az élet. Engemet. Az ön trubadurját. Engemet, aki őnt a fiatal vér eszelős lázával, meggondolatlan vad-ságával szerettem. Engemet, akit ön, nagyságos asszony, egyszerűen fölrugott — Braun ur követ, vörös kezeiért és pókhasáért. Ön boldogtalannak érzi magát, mert Braun ur hülye és faragatlan bőrzepandur s reflexiókra hajlik a lelke, mert történetesen az ön régi trubadurja ül itt a térdeinél. És ön most azt várja tőlem, hogy én tragikus taglejtések és drámai akcentusok közepett kérjem számon öntől az ön tönkretett életemet? Hogy én szavaljak az ereimet dúló szerelmi szenvedélyről s könyzárpor közben cokoljam pongyolája fodrátt... Én azonban mindezeket módfelett komikus és felettébb farszort ízetlenségeknek tartanám. Mint már ugyanis az előbb volt szerencsém mondani, a szerelem az egészség és ifjuság kérdése. Hála önnek, ezekből a tiszteletreméltó kellekekből nekem pedig már alig jutott.

Az asszony: Végre már szemrehányást is tesz.

A férfi: Ezt sem csupán önnek teszem. A gyáva és bűnös nem ön volt egyedül. Sőt elsősorban nem is ön volt...

Az asszony: (Élénken előre hajol. Tekintetét a férfi arcának szegezi. Ajka félig nyitva.)

A férfi: Lássá, mi szerettük egymást. Bevallhatjuk. Egyedül vagyunk. Fiatalok, erősek, egészségesek voltunk. Ereinkben a sebesen rohanó vér, szívünkben a mérhetetlen, egymás karjaiba bájto forró hevület követelte, hogy egymáséi is legyünk! Jogunk lett volna hozzá. A legszenetebb, a legigazibb és legemberibb

jog volt a részünkön. Az alkalom sem hiányzott. Emlékszik e, hány meleg, édes nyári est talált bennünket együtt a sétatér bolyongató lombjai alatt... és... ön tudja legjobban nagyságos asszony, hogy mennyire — gyávák és esetlenek voltunk. Ön tudja, hogy boldoggá tett bennünket egy titkos kézzorítás s egy-egy forró tekintetváltás is...

Az asszony: (Égő szemekkel, pihegve halgat.)

A férfi: Lássá! Ekkor loptuk és ekkor csaltuk meg egymást tulajdonképen és igazán. Amikor a miénk volt az ifjuság, az egészség és az erő, erkölcsi frázisokkal kerdőző becsület szibariták copfos konvencióit sem voltunk képesek lebrni. A társadalom, az erkölcsi, rut, fékelyes sebeit kendőző társadalom, az erkölcs és becsület lárváját felöltve tiltott el bennünket attól, amihez érzem — jogunk volt...

Az asszony: (Kitörő indulattal, lihegve) Jogunk volt...

A férfi: (Elgondolkozva. Rövid szünet után.) És ezek után pedig úgy kellett nekünk! Megérdemeltük sorsunkat. Ön Braun urat, én pedig a — podegrát. Önt aranykeretbe foglalta egy pókhasu ember, engem elkoptatott az élet. Ön a szerelem forró gyönyörűségét a titokban olvasott Boccaccio ból ismeri, engem elperzselt, elpusztított a birtelen rém szakadt délforró nyár... Kereszteték egymást az utaink; rajtunk mulott, hogy soha el ne váljunk, hogy a szerelem forróságában egyesüljünk, hogy a gyönyörűségek felénk nyújtott poharát lenéig ürítsük... és mi hazug bálványok és pogány istenek kultuszára esküdtünk föl... És ami-

A Kölcsey-egyesület működése.

A legközelebbi zsúr.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

A Kölcsey-egyesület választmánya pénteken délután Variassy Árpád elnöklete alatt gyűlést tartott. Az elnök a tagokat üdvözölvén, bemutatta az októberi közgyűlés hitelesített jegyzőkönyvét. Azután nagy elismeréssel emlékezett meg a nemrég elhunyt Deutsch Bernátról, aki hosszú évek során a választmánynak buzgó, a Kölcsey egyesület közművelődési céljait munkára mindig kész tagja volt. A választmány elhatározta, hogy Deutsch Bernát ez érdemeit jegyzőkönyvébe foglalja.

Szöllösi István titkár számolt be ezután a Kölcsey-egyesület életében az októberi közgyűlés óta lefolyt eseményekről. Első sorban megemlékezett arról a sikerült felolvasásról, melylyel a Kölcsey egyesület november 5-ikén felolvasásainak sorozatát megnyitotta. A város háza zsúfolásig megtelt. A közönség osztatlan figyelmé igazolta Krenner Miklós alelnök megnyitójának azt a gondolatát, hogy a közönség lelkéhez a kormozgató tudományos eszmékkel is hozzá lehet férközni. Wagner János botanikai magyarázatait Rozsnyay József dr. sikerült vitelttel képelvel ép oly érdeklődéssel hallgatták, mint Marsits Rozínának nagy írói készséggel kidolgozott és művészi közvetlenséggel előadott pszichológiát és társadalmi fejtegetéseit. Kétségtelen azonban, hogy a hölgyközönség különösen Marsits Rozina előadását várta a legnagyobb érdeklődéssel. Ajánlja a választmánynak, hogy a vendégfelolvasónak jegyzőkönyvbe is foglalandó köszönetet fejezzon ki a szíves készségeért, melylyel Aradra jött, hogy a Kölcsey egyesületet kulturális munkájában segítse. A választmány ilyen értelemben is határozott és helyesléssel vette tudomásul, hogy Rozsnyay József doktornak az elnökség már megköszönte a közreműködést Wagner tanár felolvasásában. Az első felolvasás iránt megnyilatkozott érdeklődést különben az is mutatja, hogy a 30 filléres belép'i jegyekből 119 korona árát adtak

dön megtépzott illuziókkal, leperzselt szárnyakkal, belepve, megszürkülve az élet porától találkozunk újból azon a bizonyos választmon: ön nagyságos asszony azt hiszi, hogy most is úgy van, mint tíz év előtt. Azt hiszi, hogy az a rogyott térdű, kifacsart emberorcs, akit saját becses énemnek v gyok kénytelen tisztelni, még mindig az a forró szívű, erős, egészséges, szerelmes fiu... Ejj, nagyságos asszony, a természet, az ősi, a mindenek felett való, nagyon igazságos, de nagyon kegyetlen is. Nem felejt semmit és megtorol mindent...

Eközben egyre alkonyul. Borszinben uszik az égája. A nyugoti szemhatáron lebukó napkorongból már csak egy izzó, vérvörös sáv látszik. A párás alkonyi levegőben színekre törő, ragyogó fénykéve teleszórja táncoló, röpködő, színes, meleg sugarakkal a természet. Csend. A férfi tekintete az asszonyba kapcsolódik s nézik egymást, sokáig, szótlanul: a férfi fájdalom, lemondó keserűséggel, az asszony hívó, biztató, boldogító melegséggel. Majd egyszerre, szinte egy gondolat által megkapatva, mindketten a leádozó nap felé tekintenek.

Az asszony: Felpattan hintaszékéből. A gyors mozdulattól a haja, ez a puha, nedves, illatos aranyerdő végigzuhan a vállán. Ekkor még igazán szép. Telt és kivánatos, mint a megérett gyümölcs. A férfi arcához hajol, mintha forró lehetetével akarná eszt veszejteni. Az alkonyra mutat. Majd fokozódó szenvedéllyel, szinte exaltációval:

Látod... odanézz... látod az alkonyt? Látod a napot?... Pár perce ha van még hátra. Azután besötétedik. Az éj jő s vele az árnyak. Utolsó tekintetét, utolsó csókját nézd

el, noha a tagok igen nagy számban váltották ki ingyenigazolványukat.

Ezután a második felolvasással foglalkozott a választmány és Szöllösi István ajánlatára elhatározta, hogy november 29-én tartja meg a városházán. Három felolvasó lesz épp oly értékes, mint érdekes tárgyakkal. Ifj. Varjassy Lajos a modern társadalmi törekvésekről fog szólni, Faragó Rezső új költeménnyel fog szerepelni, Zoltai Mátyás, a tanítóképző zenetanára Grieg Ede zeneköltőről fog úgy megemlékezni, hogy a jellemző alkotásait zongorán, hegedűn és éneken be is mutattatja.

Szöllösi ezután jelentette a választmányának, hogy október második felében átvette Zádor Bertalan pénztárostól a pénztár kezelését. Az ügyvezetésnek egykézbe foglalása a titkár munkáját ugyan nagyon megnövelte, de hasznos. Akik a könyvtárt használják, tagsági díjait így könnyebben fizetik le. November hónapban eddig helybeli és vidéki egy két évvel hátralékos tagoktól 150 korona folyt így be a pénztárba. A pénzbeszedő külön végzi teendőit. Különösen a felolvasás előtt váltották ki sokan az igazolvánnyal együtt nyugtatóványukat.

A könyvtár használatáról igen kedvező jelentést tett ezután Szöllösi. Október 1-től november 15-ig 164 olvasó 351 ízben a szépirodalmi könyvtárból kivitt 328 művet, vissza hozott 1186 művet. Ez a nagy különbség a kivittől és a behozatal közt onnan van, hogy eddig mindenki tetszés szerint akárhány munkát vitt ki, most pedig egyszerre csak kettőt lehet és a még mindig elég tekintélyes számban régóta kintlévő munkákból a folytonos sürgetésre csak vissza kerül több-kevesebb. A tudományos könyvtárt a másfél hónap alatt 22 olvasó használta 24 ízben. Kivitték 52 művet, vissza hoztak 64 művet. A tudományos művek csak korlátozva használhatók, mert az újabb szerzemények a helyszüke miatt csak leltárilag kezelhetők, szakok szerint nem rendezhetők. Összesen tehát 186 olvasó 380 művet kivitt másfél hónap alatt és 1250 művet behozott.

Jelentette végül Szöllösi István, hogy Fodor és Reisinger építővállalkozó cég a Kölcsey-egyesület könyvtárának ajándékozta a Termé-

... most küldi a földre, ... odanézz ... látod az erdőt, látod a lombot, látod a virágokat ... látod mily kéjjel, mily gyönyörrel szívják magokba a fény elszálló lelkét? Nézd ... hogy reszketnek, hogy vonaglanak a mámoros gyönyörtől ... És látod a napot? ... Utolsó csókjában, utolsó ölekezésében, utolsó szerelmében is mennyi hév, mennyi szin és mennyi erő! ... Nézd ... micsoda vad, szédítő tűzben ég az egész szemhatár! ... Nézd ... hunyó, haldokló lángok is lehetnek szépek ... Az utolsó, nagy, szent ölekezésben is lehet hév, mámor, erő ... Nézd ... Elvesztettem az eszemet ... A tiéd ... érted ... a tiéd akarok lenni ... (A férfi lábai elé roskad.)

A férfi: Megreszket. Tagjait, ereit egy pillanatra, mintha megszállná az ifjuság szenvedelmes ereje és a karjaiba rántja az asszonyt. De csak egy pillanatra. A következő pillanatban már erőtlennül hanyatlik le ölelő két karja, az arca fakó lesz és fáradt, a tekintete fájdalmasan, szomorúan sötét.

A szemhatárról eltűnt a nap. Hirtelen beáll az alkony s a csillogó nippék, kacagó, pajkos amorették s rökökó butorok fölött lomhán terpeszkedik el a Sötét.

A férfi: (Vatatosan, gyöngéden a chaise longue-ra helyezi az asszonyt s megcsókolja a kezét:

Jó éjt nagyságos asszony. Jó éjt! ... Bealkonyult!

Elsiet. A nyitott ablakon keresztül beszűrődik a mezőről hazatartó arató leányok és leányok szerelmes, pajkos, évdős dala.

(Függöny.)

szettudományi Közlöny 1892-1897 évfolyamait szép bőrkötésben A Fodor és Reisinger cég már másodszer gazdagítja a Kölcsey-egyesület tudományos könyvtárát. A választmány jegyző könyvbe foglalja elismerését ezért az adományért, valamint köszönetet mond özvegy Telbisz Józsefné Hollaki Antóniának, aki özvegy Marzsó Lajosné által Budapestről több érdekes ereklyét küldött muzeumunknak. Azokból az apró munkákból valók az ereklyék, melyeket Makray László az aradi várban mint fogoly készített 1851-ben.

Egy paragrafus.

A kiegyezési törvény.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 22

Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mai ülésén terjesztette be az egyszakaszos törvényjavaslatot. A javaslat szövege a következő:

Törvényjavaslat

az Ausztriával kötött némely gazdasági és pénzügyi megegyezés jóváhagyásáról.

A kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozása iránt, a kétszeres megadóztatások elkerülése, valamint az egyenes adók körébe tartozó némely más ügy iránt, az államadósságok után a magyar szent korona országai által vállalt évi járulékra vonatkozó pótegyezmény iránt a magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg ezek kormányai között 1907-ik évi október hó 8-án kötött szerződés, illetőleg egyezmény és pótegyezmény, nemkülönben a vasúti üzletrendtartás hatályának további fentartásáról, valamint a mustra- és mintapolgármester ideiglenes szabályozásáról, a gőzhajózási szállítás használata után járó adónak megszüntetéséről szóló és 1907. október 16-án a képviselőház elé terjesztett 587. és 589. számú törvényjavaslatokban foglalt határozmányok jóváhagyatnak s felhatalmaztatik a kormány, hogy azokat 1908-ik évi január 1-től kezdve hatályba léptethesse az alatt a feltétel alatt, hogy a jelen törvénnyel jóváhagyott szerződés, egyezmény, illetőleg pótegyezmény iránt egyidejűleg a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban is megfelelő azonos jogszabályok emelkednek törvényerőre, nemkülönben, hogy ugyanott a határvámjövédelmeknek a legelől megjelölt szerződés tartama alatt a közözügyi kiadásokra való fordítása iránt törvényes intézkedés tétetik, felhatalmaztatván egyben a minisztérium, hogy a szerződés tartama alatt a határvámjövédelmet szintén a közözügyi kiadásokra fordíthassa.

Budapest, 1907. évi november hó 22-én.

Wekerle Sándor s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A javaslat megokolásában a többi közt ezeket mondja a miniszterelnök:

A kormány az Ausztriával létesítendő gazdasági kiegyezésre vonatkozó és azzal összefüggő törvényjavaslatokat október hó 16-án a képviselőházban előterjesztette, oly időben intézkedett tehát az említett javaslatok iránt, amidőn rendes viszonyok között azoknak legbehatóbb tárgyalása mellett is teljesen elég idő maradt volna arra, hogy ezek a javaslatok 1907. végére, vagyis arra az időre, amidőn Ausztriával fennálló közgazdasági viszonyainak az 1899. évi XXX. törvénycikkben megállapított szabályozása véget ér, törvényerőre emelkedhetek volna.

Az azóta kialakult parlamenti helyzet azonban azt az aggodalmat kelti, hogy a jelzett összefüggő öt törvényjavaslat tárgyalása annyira elhúzódhatik, hogy azok a most jelzett időre törvényerőre nem emelkedhetnek.

Az Ausztriával való közgazdasági viszonyaink szabályozatlanságából az ország köz-

gazdaságára háromolható nagy kár — amely szabályozatlanságot következményeiben beláthatatlan módon súlyosbítaná az a körülmény, hogy az Osztrák-magyar bank szabadalma a folyó év végén önmagától megszűnnék, ha a bankszabadalomra vonatkozó 1899. évi XXXVI. törvénycikk 8. §-ában megállapított feltétel csakugyan bekövetkeznék — kötelességévé tette a kormánynak, hogy oly módról gondoskodjék, amelylyel Ausztriával való közgazdasági viszonyaink oly törvényes szabályozást nyernének, amely a jelzett károsodás bekövetkeztének útját állaná.

Ezen az alapon elindulva a tisztelettel előterjesztett javaslatban a főntebb megjelölt szerződés, egyezmény, illetőleg pótegyezmény jóváhagyását, nemkülönben a kiegyezéssel összefüggő két törvényjavaslat határozatainak jóváhagyását és az arra való felhatalmazást kéri a kormány, hogy ezeket a határozatokat 1908. január hó 1-étől kezdve hatályba léptethesse. Ezáltal a kormány jogalapot nyer, hogy az említett szerződéseket és egyezményeket az egész szerződési idő tartamára véglegesítse s a szállítási adó megszüntetésére vonatkozó s az egyezményekkel összefüggő törvényjavaslatban foglalt határozmányokat is végleg életbeléptesse, de nem nyer felhatalmazást arra, hogy mindezeket a törvénytárba be is iktathassa.

Miután nemcsak kívánatos, hanem az eddig mindig követett gyakorlatnak is az felel meg, hogy ily szerződést képező s törvény erejével bíró fontos intézkedések a törvénytárba forma szerint is beiktattassanak; miután továbbá az is kívánatos, hogy ezen javaslatok, habár szerződéses természetükből folyólag részleteikben nem is változtathatók meg, de a végrehajtásuk és alkalmaztatásuk tekintetében felvilágosító s a különböző kívánalmakat kifejezésre juttató megvitatás alá vonathassanak: a beterjesztett javaslatok tárgyalása tovább folytatattatnék és a javaslatok ezek után a tárgyalások után, annak rendje szerint, forma szerint is beiktatottatnának. Az u. n. kiegyezési javaslatok érdemi tekintetben a most előterjesztett javaslat törvényerőre emelkedése esetén tehát végleg elintéztetnének s csakis a forma szerinti becikkelyezés történnék későbbben. A javasolt jóváhagyást, illetőleg felhatalmazást a kormány ugyanazokhoz a feltételekhez kötöten kéri, mint amintők a kiegyezési javaslatokban vannak megállapítva. Az egyik feltétel az, hogy Ausztriában is egyidejűleg tartalmilag azonos jogszabályok emelkedjenek törvényerőre, a másik, hogy a vámjövédelmeknek a közös kiadásokra való fordítása, amely rendeltetése a vámjövédelmeknek, törvényesen csak a folyó év végéig van megállapítva, a kölcsönös forgalmi és kereskedelmi viszonyok szabályozása iránt megkötött szerződés tartamára biztosítottassék. Természetes folyamánya ennek a második kikötésnek az, hogy a magyar korona országai is biztosítsák a vámjövédelmeknek a közös kiadásokra való fordítását.

Habár a vámbevételeknek közös célokra való fordítása iránt az a törvény fog intézkedést tartalmazni, mely a közözügyi költségek arányának megállapítására vonatkozik s mely legközelebb fog előterjesztetni s melyet a kormány még ezen év folyamán érvényre kíván emeltetni, azon kapcsolatnál fogva, melylyel a vámjövédelmek a vám- és kereskedelmi viszonyok kölcsönös szabályozásával állanak, ezt a biztosítékot feltételkép már ebben a javaslatban is felveendőnek tartjuk.

A tisztelettel előterjesztett javaslatot, amely habár alakilag a hasonló természetű ügyeknek szokásos elintézési módjától a jelzett rendkívül parlamenti viszonyok miatt el is tér, az alkot-

mányosság minden követelményeinek megfelelően, ugyanezért a kormány azt megnyugvással, de az ország közgazdasági nagy érdekeire való hivatkozással teljes nyomatékkal is ajánlja a tisztelt képviselőháznak elfogadására

Budapest, 1907. évi november 22 én.

Wekerle Sándor s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

A névtelen ur.

Különös igazságszolgáltatás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 22

Horváth Róza jó házból való leány. Az apjának borbélyüzlete volt Budapesten, majd kocsmát nyitott. A leány még a borbélyüzletben ismerkedett meg egy máv. fogalmazóval, akinek nevét a fővárosi rendőrség titkolja.

Tehát a névtelen ur, aki akkor díjnok volt, megismerkedett a leánnyal és elcsábította. Ugy éltek együtt mint férj és feleség. Csak éppen az anyakönyvvizsgálóval nem közölték a viszonyt, mert a szegény díjnok meg akarta várni, míg kinevezik, hogy azután törvényesítse a viszonyt.

Megjött az egyik gyermek és megjött a második. A második után a kinevezés. Abból a névtelen urból máv. fogalmazó gyakornok lett, de nem jött meg a házasság. Ellenkezőleg, a fogalmazó gyakornok ur elküldte a leányasszonyt haza a szüleihez és vele küldte a gyermekeit is. De nagylelkű volt, adott a két gyermekért 26 korona tartásdíjat.

Horváth Róza szülei megsajnálják, befogadták leányukat a szerencsétlen kis gyermekkel együtt, hogy ne pusztuljanak éhen. A névtelen ur pedig tovább ígérgette: — Elveszlek, csak a módom megengedje.

Tegnapelőtt Horváth Róza megtudta, hogy az ő férje nősülni készül, gyermekeinek atyja elvesz egy tiszteességes leányt és az ő reményességének, a gyermekei becsületos nevének örökre vége.

Karjára vette a két porontyot és felkereste azt a nőt és elmondott neki mindent.

— Nem bánom, legyen a felesége. Ha a szíve hozzám és gyermekeimhez nem huzza. Menjen. De rólam és különösen gyermekeimről gondoskodjanak. Vagy adnak nagyobb végkielégítést, vagy nagyobb tartásdíjat, mert ha nem...

És a szerencsétlen Róza fenyegetni kezdett. Revolvert, vitriolt és templomajtót emlegetett.

A kiket megfenyegetett, megijedtek. Elhatározták, hogy gondoskodnak Horváth Rózáról, még pedig olyan módon, hogy följelentették zsarolás miatt.

Róza pedig nem tagadta, hogy pénzt kért. Igen, ő kért a gyermekei számára pénzt. Ha a maga becsületét nem tudja visszakapni, ha a gyermekeknek apát adni nem képes, legalább tisztességesen nevelni akarja őket, ehhez pedig pénz kell. Ezt a pénzt kérte.

Ami pedig a fenyegetést illeti, hát ő monddta, mert ő érzi, hogy neki ezt a házasságot meg kell akadályozni. És holnap délelőtt akarják ezt az esküvőt megtartani!

A rendőrfogalmazó mit tehetett egyebet, letartóztatva a zsaroló leányt. Nagyon helyes. Ha a gyermekeknek nincsen apjuk, anyjuk se legyen.

Az egyke.

★

Wekerle ma beterjesztette a Ház elé az egyparagrafusos kiegyezési javaslatot. A javaslatot ma már a bizottságokban is letárgyalták. Ugy hirdik, hogy magyar részről is erős akció készül a törvénysértés ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 22.

Bánffy az egyszakaszos törvény ellen

A képviselőház közgazdasági bizottsága Batthyány Tivadar gróf elnökle alatt ma délben ülést tartott, amelyen a délelőtti benyújtott egyszakaszos felhatalmazási javaslatot vették tárgyalás alá.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter volt az első szónok. Az érdemleges vitát feleslegesnek tartja, mert a bizottságok már letárgyalták és elfogadták a kiegyezési javaslatot. Ezuttal is kijelenti, hogy jobb kiegyezést kötni nem lehetett. Most csak az a kérdés, hogy a helyzet megokolja-e a javaslatot. Mindenki ismeri a horvátok eljárását, amely lehetlenné teszi a parlament rendes vitáját. A kormány az ország életbevágó érdekeit akarja megóvni e javaslattal, amelylyel jogot nem sért s amely megfelel az alkotmányjogi követelményeknek.

Bánffy Dezső báró, aki nem tagja a bizottságnak, de mint képviselő az ülésen jelen lehet és indítványozási joga is van, kijelenti, hogy mióta képviselő, soha nem élt e jogával, hogy olyan bizottságban, amelynek nem tagja, felszólaljon, de most oly komolynak tartja a helyzetet, hogy gyakorolni kívánja e jogát. Indítványt nyújt be, amely azt célozza, hogy az egyszakaszos javaslatot a bizottság vegye le a napirendről és a kiegyezési statuskvó tartassék fenn 1917-ig. Szerinte a mai kiegyezés rosszabb a Bánffy-Badeni-féle és a Széll-Körber féle kiegyezésnél. A javaslatot közjogunkba ütközőnek és veszedelmesnek tartja. Azt tartja, hogy a horvát párttűzés nélkül is lehetetlen lesz ezt a javaslatot január elsejéig elintézni, tehát a javaslat céltalan is.

Wekerle Sándor miniszterelnök komolynak tartja a helyzetet, de kijelenti, hogy a statuskvó csak tengődés, de a gazdasági fejlődést kizárja és a fogyasztási adók fontos kérdését rendezetlenül hagyná. Ha Ausztria a tizennegyedik szakasszal életbe léptetheti a kiegyezést, nekünk is biztosítani kell azt, de nem rendeleti úton, hanem a törvényhozás útján. Hogy törvény lesz-e a javaslat január elsejére, vagy sem, azt nem tudja, de nem hiszi, hogy a magyar képviselők a horvátok kebelére akarnának borulni. A leszámolás a horvátokkal még lesz, csak időt kell nyerni.

Kossuth Ferenc súlyt helyez Bánffy meggyőződésére. Ugy tudja, hogy Bánffy hive az önálló vámterületnek. Lehetetlen, hogy Bánffy be ne lássa, hogy a statuskvó kizárja az önálló vámterület felállítását 1917-re.

Bánffy újból való felszólalása után Laehne Hugó és Szabó Kálmán a javaslat mellett szólalnak fel, ugyanilyen értelemben beszél Zichy Vladimir gróf és Ság Manó.

Ekkor lépett be a bizottsági ülésterembe Rakovszky István, félrehívta Szmr-

csányi Györgyöt, a bizottság néppárti tagját és halkán mondott neki valamit. Azzal Rakovszky eltávozott.

Ezután rögtön Szmracsányi György szólalt fel és azt mondotta, hogy mivel az ő pártja még nem alkothattott a javaslatról véleményt, ő sem foglalhat most állást a bizottságban.

Kossuth Ferenc: E javaslat még egy párt előtt sem volt, mert a pártok ugyanis mindig a bizottsági tárgyalások után határoznak a javaslatok felől.

Szmracsányi György: Más esetben volt idő a javaslatok tanulmányozására, de ezt a javaslatot csak néhány órával előbb terjesztette be a miniszterelnök.

Nagy Ferenc: Mi nem mint a pártok tagjai, hanem mint szakértő képviselők bíráljuk a javaslatot, amely ellen nem lehet közjogi kifogást tenni. A javaslatot elfogadják.

Batthyány Tivadar gróf elnök ezután feltette a kérdést, amely ellen Szmracsányinak kifogásai voltak s minthogy az elnök megmaradt az eredeti kérdés felvése mellett, Szmracsányi az ülésről eltávozott.

Az ott maradt összes bizottsági tagok a javaslatot elfogadták.

Deprimált hangulat.

A képviselőház folyosóján ma az ülés után nagyon deprimált volt a kormánypártiak hangulata, válsághírek és különféle kilépésekről szóló hírek terjedtek el. A többek között azt híresztelték, hogy Holló Lajos is kilép a függetlenségi pártból. Holló ugyanis állást foglalt Justh ellen, de a függetlenségi párt mégis az elnök mellé sorakozott. Azonkívül a párt intéző bizottságában is felszólalt az egyszakaszos felhatalmazási javaslat ellen, amelyet a függetlenségi párt meg fog szavazni.

Apponyi Albert gróf tegnap felkereste Hollót és lebeszélni igyekezett őt kilépési szándékáról, Kossuth Ferenc pedig ma a Házban hosszasan konferált vele, aminek következtében azt hiszik, hogy Holló benmarad a pártban.

Justh Gyula és Medakovics Bogdán, a horvát koalíció elnöke abban állapodtak meg, hogy holnap délelőtt érdemleges béketárgyalásokat kezdenek.

Polónyi már pedzi.

A képviselőház folyosóján Polónyi Géza ma egy nagyobb csoport képviselő előtt a következőket jelentette ki:

— Holnap interpellálni fogok a bankkérdésben és be fogom bizonyítani, hogy sem 1911-ben nem lesz önálló nemzeti bank, sem 1917-ben nem kaptok önálló vámterületet. Barátaimat most egy kis konferenciára hívom össze és nekik is be fogom ezt bizonyítani. Itt van az ellentét köztem és Holló között, aki azt hiszi,

hogy 1911-ben nemzeti bank, 1917-ben pedig önálló vámterület lesz.

Házfelosztás előtt?

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a folyosón hosszasan beszélgetett egy függetlenségi képviselőkből álló csoporttal s a helyzetről így nyilatkozott:

— Olyan a helyzet, hogy a házfelosztás küszöbén állunk. Annnyira nehéz és homályos a mai állapotokból való kivezető út, hogy csak radikális módon lehet a válságot megoldani. Wekerle a tegnapi audiencián a király előtt szövéttette, hogy ha a helyzet megoldásának nincs más módja, a kormány szívesen félreáll az utból. A király azonban nem volt hajlandó ezen elintézés módját elfogadni. A felség álláspontja az, hogy inkább van szüksége a kormánynak új parlamentre, semmint a parlamentnek új kormánya.

Magyar obstrukció.

Ellenzéki körökből a helyzetről a következő információt adják:

A kormány nem hogy nem segített az egyszakaszos javaslattal, hanem inkább kiélesítette saját helyzetét. E szakaszt az új ellenzék meg fogja obstruálni, de megobstruálják a horvátok is. Teljesen bizonyos, hogy arra a határidőre, amelyet a kormány kitűzött, az egyszakaszos javaslat törvényt nem válik és akkor Wekerle-nek mennie kell, mert ismét nem váltotta be egy felfelé tett ígéretét. Kormányválság lesz tehát és új pártalakulás is, szóval a magyar politika teljes felfordulása fog következni.

Barabás álláspontja.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor tartott ülésén foglalkozott a ma benyújtott egyszakaszos felhatalmazási törvényjavaslattal.

Hoitsy Pál referálása után Barabás Béla kijelenti, hogy úgy közgazdasági, mint pénzügyi és politikai szempontból is elfogadja a javaslatot. Elfogadja a politikai kényszerűség indokából és indítványozza, hogy a jelentésbe vétessék bele, hogy a javaslat benyújtását a horvát képviselők által előidézett parlamenti kényszer indokolta.

Foglalkozik azután a horvátok obstrukciójával és kijelenti, hogy elég volt a magyar gavallériából. A magyar képviselőházban csak a magyar nyelvnek van szólásszabadsága. Az elnöki hatáskörben meg kell lenni annak a jognak, amely az 1868. XXX. törvény cikk helyes magyarozatával sarokba szorítja a horvátok szapora beszédét s azt is, ami a törvényben van, hogy a horvátoknak első sorban magyarul kell beszélniök. Mivel a házszabályok módosítását senkisem óhajtja, kérdi a miniszterelnöktől, mit szándékozik tenni, hogy valahára vége legyen a horvátok gonosz és renitens viselkedésének?

Bizony Ákos kérdi, hogy célszerű s alkotmányjogi szempontból helyes-e ez a szokatlan forma?

Rakovszky Béla és Buzáth Ferenc elfogadják a javaslatot.

Rátkay László nem látja indokolva a rendkívüli sürgetést a horvát obstrukció miatt. Tessék előbb a horvát obstrukciót megfékezni, ha erősebb eszközökhöz nem nyulnak, a horvátok obstruálása évekig tart.

Wekerle miniszterelnök a közjogi ag-

godalmakkal szemben kijelenti, hogy a javaslat betervezése nem clou, mert nem lehet clouról szó ott, ahol a kérdést már másfél év óta tárgyalják. Az ország legelső közjogászait megkérdeztük, hogy emelhető-e alkotmányjogunk szempontjából kifogás a javaslat ellen és senki sem talált ilyet.

A bankkérdést illetően a kormány már többször kifejtette álláspontját teljes őszinteséggel. Elismeri, hogy a horvátok által teremtett állapot türehtelen, de a kormány állandó eredményes politikát kíván folytatni és gondoskodni fog arról, hogy nemcsak a parlamentben, de Horvátországban is rendet teremtsen és főképp gondoskodni fog arról, hogy olyan horvátok kerüljenek a parlamentbe, akik megértene bennünket és alkotmányunkat.

Kossuth Ferenc a legnagyobb aggodalommal látja a helyzetet. Magyarország előtt irtózatoss példát áll: Lengyelország sorsa. Ugy látja, mintha a „nye pozvolun” állambontó hatása valósulna meg itt. Akármit ajánl a kormány a tornyosuló nehézségek felülmúlására, azonnal akadnak aggodalmaskodók.

Barabás Béla közbeszól: Rosszakarók!

Kossuth Ferenc: A kormány legnemesebb szándékát félremagyarazzák. Ehhez hozzájárul azon botránnyos tény, hogy a horvátok hónapok óta lehetetlenné teszik a parlament munkásságát, rutul vissza élve azzal a joggal, amelyet az 1868. XXX. t.-cikkben adtunk nekik. A kormány mégis meg akar békülni a horvát nemzettel, nem azokkal az urakkal, akik ma vérig sértik a magyar önértet, hanem a horvát nemzettel, amelylyel a magyar nemzet évszázadokig testvériesen élt.

A horvát lázadást lehetetlenné kell tenni. Ennek két módja van. Az egyik a házszabály módosítása és pedig olyképen, amely a magyar nemzet védekezési eszközeit nem érintheti. De ezt a függetlenségi párt nem akarja, nem akar horvát nyomás alatt a magyar nemzet legerősebb védvárahoz nyulni. E felfogást értem és honorálok, bár azt hiszem, hogy árnyékeszedelemtől való félelemből nem mérlegeljük eléggé a tényleg létező veszedelemet.

A másik mód az, amelyet megkíséreltünk e törvényjavaslattal. Az ország nehéz helyzetben van, belelenség támadja, képviselőházának törvényalkotási jogát elrabolják. Néhány horvát képviselő visszaélése miatt a képviselőház nem ura sem idejének, sem akaratának. Minden skrupulust félre kell tenni, hogy ne a lengyel „nye pozvolun” legyen a magyar hazafiság példaképe, hanem az a tudat, hogy vannak idők, amikor nem szabad és nem lehet az, hogy magyar a magyar ellen támadjon.

Szell Kálmán szintén rendkívül súlyosnak tartja a parlamenti helyzetet és sem alkotmányjogi, sem más tekintetben nem lát aggályokat a javaslatban.

Ezután a bizottság a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben egyhangulag elfogadta.

A kvóta.

A magyar kvótabizottság ma ülést tartott, amelyen heves vita fejlődött a kvóta felemelése körül. A függetlenségi párt tagjai sorából a többek között

Rátkay László szólal fel, aki csak a kvóta eddigi számarányát szavazza meg.

Szell Kálmán hosszabb beszédben rámutat azon okokra, amelyek a kormányt arra indították, hogy a kvóta felemeléséhez hozzájáruljon.

A javaslatot azután a bizottság szó többséggel elfogadta.

Pör egy megye ellen.

A megszorított mészáros.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

A közszállítások és közszükségletek el látására kiirt hirdetmények körül tapasztalható rut konkurrencia folytán nem egy szállító szenvedett már érzékeny károsodást. Az árlejtezők minden reális alap nélkül igyekeznek elérni azt, hogy társalkat lenyomják s ők szerzhessék meg a szállítási jogot és ők köthessék meg a szerződést. Ennek lett most a károsultja Stark Samu gyulai mészáros is, aki a békésvármegyei közkórháznak volt szerződéses husszállítója.

Stark még 1903. évben kötötte meg szerződését a közkórházzal és arra kötelezte magát, hogy három éven keresztül a szerződésben kikötött árak mellett fog a közkórháznak húst szállítani. Ámde nem sokkal a szállítás megkezdése után észrevette Stark, hogy „rossz üzletet” csinált. Ehhez járult még az is, hogy adott viszonyoknak árainál minden vonalon magasabbra és magasabbra emelkedtek az árak, aminek természetes következménye az lett, hogy Stark Samunak csinos összegeket kellett ráfizetni az üzletre.

Eleintén még csak ment valahogy. De már később Stark is belátta azt, hogy ez a helyzet egyenesen a csőd felé kergeti s mert legalább a veszett fejsze nyelét nem akarta kiengedni a kezéből, beadványt intézett a kórházi bizottsághoz a szerződésben kikötött egységáraknak fölemelése iránt. Az ár fölemelés azonban nagy terhekkel nehezedett volna a közkórházra és így Stark Samu kérését a bizottság is, a törvényhatósági közgyűlés is elutasította.

A kivánságával elutasított mészáros nem sokáig gondolkozott ezután. Egyszerűen kijelentette egy újabb beadványában, hogy ő a szerződésben vállalt kötelezettségeinek eleget tenni többé nem fog, mert a szerződés feltételének betartása az ő anyagi romlását okozná. Ugyanekkor értesítette a kórházi bizottságot azon elhatározásáról is, hogy eddigi károsodásának fejében 31,037 koronát fog per útján követelni a vármegyétől.

Mult évi december hóban aztán Stark Samu be is pörölte a vármegyét, amelynek érdekeit Zöldy Géza dr. tisztí főügyész képviselte eredményesen a most megtartott törvényszéki tárgyaláson. Stark Samu kártérítésével szemben Zöldy Géza dr. azt vitatta, hogy Stark jogtalanul bontotta föl a szerződést s ebből 1191 korona kára lett a vármegyének, amit Starkkal szemben megítélni kért.

A perbeszéd után a törvényszék Stark Samut elutasította keresetével s követelését jogtalannak jelentette ki. Az ítélet indokolásában azt fejté ki a törvényszék, hogy a szerződés alakilag érvényesen jött létre és Starknak nem állott jogában e szerződésben vállalt kötelezettségeinek teljesítését megtagadni. Stark azzal is érvelt nevezetesen, hogy a szerződést nem a törvényhatósági közgyűlés kötötte, de a bíróság kimondotta, hogy ez nem is volt szükséges, mert a közkórházi alapszabályban erre vonatkozó utasítás nincs. Kimondotta a

törvényszék azt is, hogy a husarak emelkedése nem állapít meg semmiféle külön jogokat s így Stark eljárását mi sem igazolja.

Egyben elmarasztalta a törvényszék Starkot a vármegyének fizetendő 1191 koronában és a perköltségekben is.

A fekete kéz.

Az aradi anarkisták

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

A bűnügyi regényekben már szinte közhelyé lett az a bizonyos fekete kéz, amely nincs semmi vonatkozásban a négerék végtagjaival. A fekete kéz egészen egyszerűen gonosztevő banda, amely azzal foglalkozik, hogy névtelen fenyegető levelekkel rémitgessen a félnélőbb embereket s lehetőleg pénzt szaroljon ki tőlük.

Ugy látszik, a rémregények hű olvasói közül Aradon is akadt néhány, aki megirigyelte a fekete kéz rémas sikerét. Valószínű, hogy erre vezethető vissza az a levél, amelyet ma kapott egy aradi uridő, özv. B. né, aki férje után tetemes nagyságu vagyont örökölt. Az örökségre ugyan számot tartottak az o'dalági rokonok is, de a végrendeletet semmi módon nem lehetett megtámadni.

Az özvegynek a mai posta olyan levelet kézbesített, amilyen első pillantásra meg lehetett ismerni az Aradon immár polgárjogot nyert névtelen levelek egyikét. A cím nyomtatott betűkből volt összevágva.

Bent, a levél fején akasztófa van rajzolva kapálózó akasztott emberrel. Mellé írva: Figyelem! Ez az, a mi védjegyünk!... A levél következőként hangzik:

„Akasztófára való asszonyom!

Jelentjük alássan, hogy az *Első Aradi Vagyonhelyrehozó Anarkistatársaság*, — mely 12 taggal bir, — megalakult. Kitűzött célunk az, hogy az elbitorolt, elharácsoltságot a családnak ősi birtokába visszahelyezzük.

Kiküldött titkos ügynökeink jelentették, hogy megboldogult férje, édes testvéreinek szándékozott hagynia vagyonát, de maga leítatta, lebeszélte, elcsábította s rávette, hogy végrendeletileg magát tegye örökösévé a testvérek kisemmizésével. Így is történt s maga jogtalanul beleült az elharácsoltságba.

Anarkista társaságunk legutóbbi ülésén kimondta, hogy ezt nem tűri. Eanél fogva magát — tetszik, vagy nem tetszik, — ezennel kényszerítjük, hogy vagyonát 8 nap alatt a testvérekre irassa; élvezeti jogot nem adunk, hanem évente 1000 korona kegydíjat engedélyezünk a maga részére. Ha ezen ítéletünknek 8 nap alatt eleget nem tesz, a család minden ingó és ingatlan vagyonát felperzsöljük, az egész családot kiirtjuk, legyilkoljuk, a legkisebbig, magát legutóljára hagyjuk, hadd nézze végig azok kínját.

Ha e levelet testvéreinek megmutatja, úgy magát elevenen megnyazzuk és besószuk. Érti? Feladhat bennünket a rendőrségnek, mi nem félünk. Figyeljen az akasztó fára. Az anarkisták nevében:

Némó kapitány.

Igy hangzik a levél. Az özvegy érthető módon megdöbben, mikor a levelet elolvasta; nyomban jelentést tett a rendőrségnek, ahol megindították a nyomozást. Azt hiszik, hogy csak éretlen fenyegetőzés munkája az egész.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Louté, bohózat. (Bérlét C.)
Vasárnap: Delután: A táncosregiment, vigjáték. Este: Rip van Winkle, operetta. (Bérlét A.)

* **Uránia színház.** Legközelebb megnyílik Aradon Horovitz Gusztáv igazgatásával az „Uránia” mozgófénykép színház. Az aradi közönség régóta szükségét érzi az ilyen mulattató és egyszermind tanulságos színháznak. A múlt világot minden nagyobb városában van ilyen intézmény, mely nagyban szórakoztatja a közönséget és amellett látókörét is szélesíti. Az aradi Uránia színház is elsősorban mulattatni akar, de hetenkint kétszer tudományos előadást is tart. Az új mozgófénykép-színház minden tekintetben megfelel a legmodernebb igényeknek. A Simonyi utcai régi színházat alakították át az Uránia céljaira. A jól szellőztethető tágas helyiség hatszáz látogatót fogad be.

Meglepő módon nagy érdeklődés mutatkozik a színház megnyitása iránt. Naponként százzal keresik fel az érdeklődők az építés alatt álló színházat, mely pár nap alatt egész pompájában kibontakozik. Tündérmesébe illő pazar fényt árasztanak majd az utcai rész vakító vilamos lámpái, melyek művészi elhelyezésükkel egészítik ki a színház ornamentikáját. Az érdeklődésre jellemző, hogy nagyon sokan állandó bérletjegyeket váltanak, mely minden előadásra érvényes, sokan pedig minden új műsorra váltanak bérletjegyeket. A műsor változatossága páratlan lesz, amennyiben minden előadás műsorát új képekkel frissítik fel és minden nap új mozgóképeket mutatnak be.

* **Amnerisz — Fodorné Aranka.** Az elmúlt hét színházi eseményét képezte Verdi hatalmas dalművének, az *Aida*-nak bemutató előadása. A kitűnő estének fényéből és tökéletességéből csak Fodorné Arankának, az operaház kiváló énekesnőjének személye és briliáns Amnerisz hiányzott. Mivel Fodorné a bemutató előadásban nem működhetett közre, a *csütörtöki Aida* előadásán lép föl ebben a híres szerepében. A közönség, amely várakozással nézett már a bemutató előtt Fodorné vendégjátéka elé, ez alkalommal érthető kíváncsisággal várja az *Aida* csütörtöki előadását, amely a múlt heti, kitűnő szereposztással megy. A dalművet pénteken ismét színpadra hozzák. Amnerisz szerepében ugyancsak Fodorné Arankával.

* **Adler László műkiállítása.** Adler László ismert fővárosi műkereskedőnek a Központi Szállóban levő műkiállítása iránt egyre fokozódó érdeklődés nyilatkozik, ami nagyrészt arra vezethető vissza, hogy Adler a legjobb nevű festőktől nagy műbecsű képeket hozott Aradra, s ezeket a képeket igazán meglepően olcsó áron adja el. Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy a legszebb ajándék egy művészi értékű kép, amelynek becsé az idővel együtt nő. Természetes, hogy mindenki igyekszik így, karácsony előtt értékes és mégsem drága ajándéktárgyhoz jutni s ez a titka annak a sikernek, amelyet Adler László eddig is elért. Ma is több kép kelt el a kiállításon. Mivel Adler csak egy-két napig marad még Aradon, magával hozott képeit minden elfogadható áron eladja, nehogy a nagy visszaszállítási költségeket is viselnie kelljen.

* **Josette kisasszony a feleségem.** Fiaom, hangulatos estéje lesz a jövő hét keddjén az aradi színháznak. A francia vigjátékok legszelemesebbike, Josette kisasszony a feleségem, a Víg-színház sláger darabja kerül színpadra. Ez a rendkívül bájos vigjáték ötletes szövéssel, fordulatos és helyenkint diszkrétan pikáns jelenetekkel bizonyára az aradi közönséget is meghódítja. A bemutató előadás a társulat legkitűnőbb erőit foglalkoztatja.

* **Vasárnapi előadások.** A vasárnapi színház-járó közönségnek két pompás darabbal kedveskedik a színház vezetősége. Délutánra a nagy sikerű és kacagtató jelenetekben bővelkedő vigjátékot; a *Táncosregiment*-et tűzték ki, este pedig a régi, örökbecsű és ma is mindig szívesen látott nagy operettek egyik legkiválóbbját, a valaha olyan népszerű *Rip van Winkle*-t adják elsőrangú szereposztással.

* **Az osztrák császárság.** Derék vállalkozásba fogott Kapitány Kálmán dr., aki a tömérdek magyar turista részére a német Baedeker helyett saját anyanyelvünkön ad utikönyvet Ausztriáról. Munkájához nagy alaposággal lát hozzá, a könyv első részében az osztrák császárságnak nemcsak történelmét, hanem közigazgatását is földolgozza; azután eléggé terjedelmes és gyakorlati szótárat állít össze olyanoknak, akik nem tudnak németül; és végül az örökös tartományok városait, történelmi és természeti nevezetességeit írja le áttekinthető rendben, követeve a főbb vasúti vonalakat. Tekintve azt, hogy a német Baedeker a legolvasottabb könyvek közé tartozik — Magyarországon, s hogy Kapitány dr. műve mindenképp alkalmas arra, hogy a németet pótolja, a vállalatot örömmel fogadjuk és ajánljuk azok figyelmébe, akiket a szórakozás vágya, vagy az üzlet szüksége a Lajtán túlra visz. A könyv 21 ivre terjed, számos térképpel és tervrajzzal van díszítve. Ára csinos vörös vászonkötésben 6 korona és a Wodianer F. és Fiai cég kiadásában jelent meg.

Harc egy örülttel.

A közkórház új lakója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

Az aradmegyei közkórház tébolyda osztálya ma ismét egy új lakóval szaporodott. Tegnap megirtuk, hogy *Husserl* Manó bádogosmesteren kitört a téboly, miért is beszállították a közkórházba. Ma hasonló eset történt a Demeter-utca 69-ik számú házban. Szomorú érdekessége a dolognak, hogy a megzavarodott elméjű ember szintén bádogos. *Frank* Antalnak hívják, mindössze 31 éves.

Frank esete még sokkal borzalmasabb, mint a tegnapi volt. Már napokkal ezelőtt mutatkoztak rajta az elmebetegség jelei, de viselkedését ez nem változtatta meg. Ma a kora reggeli órákban azonban hirtelenül kitört rajta a téboly. A Demeter utca 69-ik számú ház lakóit reggel nyolc óra tájban rémes ordítás zavarta meg, amely Frank lakásából jött. A lakók, akik sejtették, hogy Frank elméje megháborodott, nem mertek bemenni a lakásba, ahonnan szüntelenül hangzott a vad ordítás. Odabenn Frank Antal törti zuzni kezdett. Egymásután csapkodta a földhöz a butordarabokat és edényeket, amelyek csörömpölve törtek össze.

Végre akadt egy bátrabb ember, aki megmerte kockáztatni, hogy bemerjen a lakásba. Óvatosan kinyitotta az ajtót és belépett, de a következő pillanatban rémülten hátrált meg, mert a dühöngő Frank vérbenforgó szemekkel, örült ordítással támadt rája, sőt kést is rántott, hogy leszurja.

A lakók értesítésére időközben egy rendőr is megjelent, aki azonban egymagában nem volt képes a szerencsétlen embert megfékezni. Ekkor telefonált a rendőrségre, ahonnan csakhamar még négy rendőr sietett a Demeter utca 69-ik számú házba. Az öt rendőr erre rávetette magát Frankra. Kétségbeesett dulakodás fejlődött ki a rendőrök és Frank között, aki az örültek iszonyatos erejével védelmezte magát a nagy tulerő ellen. Az izmos rendőrlények minden erejüket megfeszítették, hogy az időközben előhozott kényszerzubbonyba tegyék Frankot, ami sikerült is, de csak néhány percnél erős küzdelem után.

Miután végre sikerült Frankra ráhuzni a kényszerzubbonyt, kocsi-ra tették és elszállították a kórházba, ahol az elmebetegek számára berendezett osztályban helyezték el. A kórházban a szerencsétlen ember lecsillapodott. Állapota nagyon súlyos. Felgyógyulásához kevés remény van.

Petició a megyei választások ellen.

Vizsgálat Gyorokon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

A nemrégiben megtartott megyebizottsági tagválasztások általában a függetlenségi párt győzelmével végződtek. A románok jelöltjei az összes kerületekben elbuktak, így Gyorokon is, ahol tudvalevőleg a függetlenségi párt jelöltjei: Hunyadi László, Kono Benő Kovacevics György és Velcsov Géza dr. győztek. Ispravnik Széver dr., Zsivulesku Prokop, Moi Tódor és Mihlőssi János nemzetiségi jelöltekkel szemben.

Am az elbukott jelöltek nem tudtak beletnyugodni a vereségbe és óvdást emeltek a választás ellen. Tizenhat oldalas kérvényükben számos olyan szabálytalanságot soroltak fel, amelyek ha valóknak bizonyulnak, a választás megsemmisítését vonják maguk után. A petícióban azzal a váddal illették a választási elnököket és a bizalmi férfit, hogy az ebéd ideje alatt nem fogadtak el szavazatokat, illetve délután nem engedték a szavazópolgárokat az urna elé járulni, noha a törvény értelmében a választásnak egyhuzamban, megszakítás nélkül kell folynia.

A tényállás kiderítésére Bogdánffy Béla dr. tb. főszolgabíró tegnap kiutazott Gyorokra és több tanút hallgatott ki. A petíciónálók koronatanuja Popovics Demeter tanú volt, aki a választáson a román nemzetiségi jelöltek érdekében a leghevesebb agítációt fejtette ki. Ő volt az, aki pártja vezetőségének bejelentette, hogy délután nem akarták elfogadni a szavazatokat és Popovics ezen állítására épült a petíció.

Popovics kihallgatása azonban kevés eredménnyel járt a petíciónálókra nézve, mert a tanu egyáltalán nem tudta igazolni állításait, sőt a tanuk kihallgatása során kitűnt, hogy a választás vezetői semmiféle szabálytalanságot nem követtek el. Popovics egy választóra hivatkozott, annak igazolására, hogy délután nem engedték a szavazókat az urnához. Az illető, akit nyomban ki is hallgatott Bogdánffy főszolgabíró, előadta, hogy tény, miszerint délután a választás színhelyén volt, de amikor beakart menni szavazni, maga Popovics Demeter volt az, aki nem engedte a terembe, azt állítván, hogy nem lehet szavazni, mert az urak ebédelnek. Ő maga azonban nem győződött meg erről, mert csak délután három órakor lépett a választóhelyiségbe, sőt később meggyőződött, hogy Popovics Demeter azért tartotta vissza attól, hogy a terembe menjen, mert abban a hiszemben volt, hogy a függetlenségi jelöltekre szavaz.

Ispravnik Széver dr., az egyik bukott jelölt, aki szintén jelen volt a tanu kihallgatásánál, a kihallgatást több ízben megzavarta közbeszólásával. A főszolgabíró mindannyiszor rendreutasította Ispravnikot, majd miután nem reagált a rendreutasításra, kiutasította a teremből, azzal az indoklással, hogy Ispravnik szavazati joggal nem bír és nem volt beidéztve tanúnak. Ispravnik kiutasítása a román nemzetiségi választók körében nagy izgalmat keltett.

A vizsgálat során kiderült, miszerint szabálytalanság nem történt és hogy ilyenképpen a választás törvényes lefolyású volt. A petíciónálóknek nincs tehát kilátásuk arra, hogy a választást megsemmisítsék.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Rákóczi társaság diszközgyűlése. A „Rákóczi Társaság” f. hó 23-án (szombaton) esti 7 órakor saját helyiségében (Perczán Lajos féle vendéglő) diszközgyűlést tart. Tárty: A f. hó 17-én megválasztott törv. bizotts. tagok üdvözlése.

(*) Meghívás. Az aradi iparos ifjak önképző egyesületének tagjait folyó hó 24-én (vasárnap) nyolc órára r. k. közgyűlésre meghívja a „Kovács és Novotny”-féle vendéglő külön helyiségébe az elnökség. Tárty: Az egyesület újja szervezése.

HIREK.

A gépüzemigazgató.

Az új városatyák már megvolnának,
De most a régié még a szó
S holnap az ő választásuktól retteg
A pályázó üzemigazgató.

És megválasztanak bizonynyal egyet.
De baj van, szörnyű baj van, még pedig:
Nincs ám üzem, hát niacs, mit igazgasson,
Mert gépek nélkül nem üzemelnek.

De mindegy! Mindegy! Fő, hogy jó az Isten
S nem hagyja el a direktorokat
És 6000 K fizetése mellé
Majd gépeket és üzemet is ad.

Ferke.

A modernség ellen.

Arad, november 22.

Dagad az ár és környaldossa a sziklát, mely utját állja. Dagad az ár, előnt és ledönt mindent, ami gyengébb nála, de nem ér fel a szikla derekáig sem; ott zug alatta tehetetlenül, míg a modernség sziklájának homlokát a napsugár tűzcsókja éri.

Balgák az okosak, mert nem akarnak balgák maradni. Elfelejtik a legnagyobb bölcs igéjét: „Baldogak a kicsinyhitűek, mert övék a menyek országa.” Odasereglenek, mint a hangyák, az árvizből kiálló fagallyra, a modernség kemény, idők vizsgálta ságával dacoló sziklájára és várnak, míg elapad az ár s ők folytathatják hangyamunkájukat.

Hadat izent a pápa a modernségnek! Mily igaz van az ő szempontjából! Ő boldogaknak akarja látni a lelkeket, kikért ő felelős az Isten előtt, mert ő is kőszikla, melyre Krisztus építette egyházát.

A szent kötelesség és a korszellem áll szemben egymással. A korszellem győzni fog. Győznie kell. De impozáns, megható és elismerésre méltó a szent kötelesség harca, mely tövestől ki akarja forgatni helyéből a makacs sziklát.

Valamikor a pápák voltak a haladás leglelkesebb harcosai, legáldozatkészebb apostolai és mecénásai. Nékik köszönhető a renesszánsz! De akkor a művészetek nem ártottak Krisztus egyháznak, nem homályosították el glóriáját, hanem még növelték is azt. Am a modernség, mely létokát kutatva mindennek, sokszor ellenkezésbe jut az axiómákként felállított dogmákkal, természetszerűen is ellensége kell hogy legyen az egyháznak, vagy helyesebben, az egyház kell, hogy a legerősebb fegyverekkel küzdjön a modernség ellen.

„Eppur si muove!” — kiáltotta a legenda szerint Galilei, mikor a máglya lángja felesapott alatta őt elégették, vagy más verzió szerint életfogytiglan tartó börtönbe vetették, mert gyávan letagadta később állítását, de azért a föld mégis mozog!

Azóta a művelődés fejzecsapásai széles utat vágta a bozotos, eserjés, uttalan rengetegben. S a pápaság, létkérdését veszélyeztetve látván, minden fejzecsapást a saját testével iparkodott felfogni. De megvillegatta a kiátkozás berzasztó fegyverét is és lesújtott vele — sokszor ártatlanokra is. Hiszen Szienkievics *Quo vadis* át is az indexre helyezte a pápa, mert tanácsadóira hallgatott, kik a pogányság apoteotizálását látták ebben a szin-keresztény műben. Csak jóval később jutott el a Vatikánban önkéntes fogságban élő pápa kezébe a *Quo vadis* és akkor látta, hogy nem áttokkal sujtani, hanem pápai áldással kell magasztosabbá tenni ezt a kereszténység érdekében, Wiseman Fabiolája mellett legpompásabban megírt könyvet.

S így a most perhorreszkált modern könyvek között is találna a pápa olyant, melyre áldását adhatná, ha fogságában elolvashatná azokat.

A fiatal papok persze, kik kint élnek a világban, kik látnak és hallanak, odavágyódnak az örök napfényben tündöklő sziklacsucsra, de álszentekké teszi majd őket a pápa körlehetetlen felszólítása, mit a püspökökhöz intézett, hogy ne szenteljék fel a modernizmus felé hajló klerikusokat.

Dagad az ár a modernség napfényben tündöklő sziklájára körül... és ledönt és előnt mindent, ami gyengébb nála. De a multba néző szem a jövőbe lát: győzni fog a modernség, mint ahogy győzött az „eppur si muove”. (F-e.)

— A temesi harc. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Temes megye nagy küldöttséggel kereste fel a képviselőházban *Wekerle* miniszterelnököt és *Andrássy* belügyminisztert. A deputációt *Andrássy* Béla báró vezette, aki *Kabdebó* főispán menesztése és *Joanovich* megtartása érdekében emelt szót. *Wekerle* kijelentette, hogy úgy ő, mint *Andrássy*, akire az ügy közvetlenül tartozik, mindent meg fognak tenni a megye közállapotainak békés kiegyenlítése érdekében és a küldöttségnek, amely a megyei tisztviselők politikai üldöztetését is felpanaszolta, kinyilatkozta, hogy a tisztviselők üldöztetését minden módon meg fogja akadályozni. A deputáció azután *Andrássynál* járt, aki hasonló szellemben válaszolt, kijelentve, hogy míg ő áll a belügyminisztérium élén, addig elejét veszi mindennemű politikai üldöztetésnek.

— Verekedés a színházban. Bécsből jelentik: A *Praterstrasséban* lévő *Latim* színház előcsarnokában tegnap este, az előadás megkezdése előtt, verekedés volt, melyet az előadásra gyülekező közönség méltatlankodással nézett. *Störk* színész *Friedmann* uszkar szinligazgatót botütésekkel traktálta. *Friedmann* igazgató az incidens eredetét ugadja elő, hogy *Störk* a foyerben bottal rátámadt, elkezdte ütlegelni és egyuttal szidalmazta is. Ezután eltávozott. A színházlátogatók tanul voltak a verekedésnek: *Störk* azt mondja, hogy *Friedmann* intrikálása miatt verte meg.

— Képviselő és újságíró afférja. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A *Szmrecsányi* — *Hacsak*-ügy fegyverbírótság elé fog kerülni, mert *Szmrecsányi* segédei, *Zboray* Miklós és *Beniczky* Ödön orsz. képviselők, rendkívül súlyos feltételeket szabtak, amelyeket *Hacsak* segédei nem fogadhattak el. *Szmrecsányi*ek ugyanis pisztolypárbajt ajánlottak kétszeri golyóváltással és ha ez sebesüléssel nem végződne, közvetlenül utána kardpárbajt, nehéz lovassági kardokkal, bandázs nélkül, szurás megengedésével, végkimerülésig. Az affér elintézésének módját tehát fegyverbírótság döntése alá bocsátják.

Késő éjjel jelentik: A fegyverbiróság tanácskozása most is tart, a megbizottak nem tudnak egyezségekre jutni.

— **Katonai tanácskozás.** Hétfőn — mint már ismeretes — tábornoki értekezlet volt Bécsben. Ferenc Ferdinánd trónörökös elnökelt az értekezleten, a melyet máskor mindig a király vezet. A tanácskozáson — a mint jelelik — elsősorban a magasabb tábornoki kar személyi kérdéseiről volt szó. A legközelebbi időkben több főbb parancsnoki állás kerül betöltésre. Megállapították továbbá a hadvezetésnek azt az álláspontját, a melyet a katonai kérdésekben a magyar kormány követeléseivel szemben elfoglal.

— **A pápa motu proprioja.** Bécsből jelentik: Az egész európai sajtóban élénken kommentálják a pápának a modernizmus ellen kiadott felszólítását. Még a legkeresztényebb szellemben szerkesztett lapok sem helyeslik a pápa azon óhaját, hogy a modernség felé hajló papnövendékek ne szenteltessenek fel. Szerintük a legmodernebb pap is lelkiismeretesen töltheti be hivatását, ha a papi pályát foglalkozásnak tekint.

— **Nincs pénz — József főhercegnek sem.** A gyulaivideki h. é. vasut r. t. f. hó 12-én tartott igazgatósági ülésében elhatározta, hogy József kir. herceg és Almásy Dénes gróf uradalmainak felajánlott jótállása mellett 140 000 korona összegű folyó hitelt vesz igénybe gyarapodott kocsiparkjának törlesztésére. A részvénytársaság az összeget az odaváló pénzüzeteknél akarta felvenni, de azok a jó kezések dacára nem állhattak a vasut-társaság rendelkezésére.

— **Halálozás.** Klein Lipót magánzó, volt aradi nagykereskedő hosszas szenvedés után, életének hetvenegyedik évében ma elhunyt. Halálát özvegye, szül. Schanengel Netty, fia József, okl. gépészmérnök és Sárka leánya gyászolják. Temetése vasárnap d. e. tíz órakor lesz.

— **Forradalom Portugáliában.** Zimaborból jelentik, hogy a Portugál állam politikai helyzete napról-napra veszedelmesebbé válik. Minden pillanatban várják a köztársaság proklamálását és a királyi család elkergetését. A legelőkelőbb polgárok az ellenzékhez csatlakoztak s a legközelebbi napokban nagy tüntetés lesz a király és a kormány ellen. Ez alkalommal népgyűlésen szándékoznak foglalkozni az ország helyzetével s valószínűleg ekkor fog kitörni a forradalom.

Madrid-ből táviratozzák: Lisszabonból aggasztó hírek érkeznek. A cenzura határtalan szigorral működik. A lakosságot Afrikába való deportálással fenyegetik. A cabinet noir felbont minden gyanus levelet. Oportóban 13 ujság ellen megindították a hatósági eljárást. Nagyteknélyű politikusok a köztársaságiak pártjához szegődnek. A monarchia bukása elkerülhetetlennek látszik. Folyó hónap 17-én egy utcában bomba-robbanás volt, mely két embert megölt. A bombát a merénylők állítólag a San Carlos királyi színháznak szánták. Nyomban harmincegy személyt letartóztattak. Számos család kivándorol.

— **Az ótemetőt bérbe adják.** A város parkbizottsága ma Lócs Rezső gazdasági tanácsos elnöke alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a Csernovics Péter, a Dedk Ferenc, a Magyar- és a Petőfi utcákat, továbbá a Nagykörutat és a Városház-teret befásítják. Az ótemető parkirozásáról egyelőre nem lehet szó, mivel a talaj erre még nem alkalmas. A bizottság ezért javaslatba hozza a törvényhatósági bizottságnak, hogy az ótemetőt adja hat-

évre bérbe és a bérösszeget csatolja a parkozási alaphoz.

— **Titokzatos eset.** Berlinből írják: A Lokalanzeiger utolsó számában egy titokzatos esetről hoz hírt. Egy hollandiai kis faluban, Zeistban, egy hölgy észrevette, hogy a katolikus templom tövébe négy ember gyanus külsejű ládákat helyez el. Nyomban értesítette a vasuti rendőrséget, amely automobilon a tettesek közül hármát elfogott. Utrechtbe szállították őket, ahol fogságba tették a tetteseket. Az esetet nagy titokban tartják és azt hiszik, hogy egy nagy összeesküvő párt végrehajtó bizottságának három tagja került hurokra.

— **Ujabb botrány a belga udvarnál.** Brüsszelből jelentik: Itt ujabb belga udvari botrányról beszélnek. Erzsébet hercegnő, Albert herceg felesége, ki jelenleg a müncheni udvarnál időzik, nem akar visszatérni Belgiumba, olyan okokból, melyek a férjétől való elválást vonhatnák maguk után. A hercegnő állítólag beteg. Ha a házasság felbontanék, abban nem a hercegnő lesz a hibás. A hercegi pár esküvőjét Münchenben tartotta. Szerelmi házasság volt s csak legujabban támadtak differenciák Albert herceg és felesége között. A hercegnő néhány héttel ezelőtt elutazott Brüsszelből és visszatért Münchenbe szüleihöz. Azóta nem hallottak róla, hogy visszatért volna férjéhez s most Brüsszelben szélteben beszélnek, hogy Erzsébet hercegnő egyáltalán nem fog visszatérni urához, Albert herceghez.

— **Leégett üvegraktár.** Bécsből táviratozzák: Floridoriban az Inwald-féle üvegyár raktárában ma reggel tűz támadt, amely a beraktározott áruk nagy részét elpusztította. A kár 100 000 korona.

— **Siket Traján — postafőigazgató.** A nagyváradi posta és táviratigazgatóság érdemes vezetőjét: Siket Trajánt tegnap, meglepetés-szerűen, rendkívüli kitüntetés érte. A kabinet-irodából bizalmas uton értesítést kapott, hogy a király kinevezte posta és távirat főigazgatóvá, értékes tevékenységét a legmagasabb méltósággal honorálta, amely mindjárt az államtitkári méltóság után következik. A kinevezés híre érthető feltűnést keltett a nagyváradi postán, amelynek tisztikara osztatlan lelkesedéssel fogadta Siket Traján fényes karrierjének ujabb előrehaladását. Maga Siket Traján számított legkevésbé a kinevezésre. A központban azonban régen ismerik Siket Traján nem közönséges kvalitását, rendkívüli tudását, tökéletes képzettségét, alkotni vágyó agilitását és maga a magyarországi posták és táviratok elnökeigazgatója: Szalay Péter államtitkár fáradozott azon a legjobban, hogy Siket Trajánt a királyi kegy ebbe a diszes pozícióba helyezze. Több ízben járt már Bécsben és személyesen sürgette a kinevezést. Tegnap délelőtt azután a következő sürgönyvel ad a tudomására az államtitkár Siket Trajának a kinevezést:

„Igaz szeretettel ölel, gratulál és éltet kinevezésed alkalmából Szalay Péter.

A sürgönyt az államtitkár Bécsből, a kabinetirodából adta fel. A kinevezés a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni. Természetes, hogy ezzel kapcsolatosan a nagyváradi postafőigazgatóságnál is nagy változások fognak bekövetkezni. Az új főigazgató legfeljebb egy, vagy másfél évig marad a nagyváradi postafőigazgatóság élén; csak addig, amíg az új nagyváradi postafőigazgató személyére nézve megállapodás nem történik és míg meg nem valósulnak azok a reformtervek, amelyeket, például az új postapalota tervét, Siket Traján agilitása vitt a megvalósulás stádiumába. Nagyvárad társadalma, amelynek Siket Traján

számottevő, rokonszenves tagja volt, igazán fájlalhatja korai távozását.

— **Ötven halott.** Már megemlékeztünk arról a pusztító vérhas-epidémiáról, mely Felsővisón mintegy két hete szedi áldozatait. A járványnak, mint máramaroszigeti tudósítónk újabban jelenti, eddig ötven halottja volt. Az orvosok mindent elkövetnek a pusztító betegség legyőzésére, de kevés eredménnyel. Csupán apasztani tudták gondosságukkal a halálesetek számát, de megszüntetni nem. Kezdetben ugyanis naponta 5-6 volt a megbetegedések száma 3-4 halálesettel. Ma mintegy 60-70 a vérhasban fekvő betegek száma és 2-3 halálos jut egy napra. A járvány Felsővisónak különösen cipcer és román lakossága körében terjedt el. Okát a kutak vizében keresik és vélik az orvosok. És pedig azért, mert a cipceres Felsővisónak éppen a temető alatt levő nagy mélyedésben laknak. A temető ugyanis egy 15-20 méter fensikon van, mely nagyon talajvizet. Az egész nyáron át és az őszi folyamán is tartó nagy szárazságban Felsővisón a kutak víze nagyon kiapadt s vizüket csupán a temető fensikjában lévő talajvizekből nyerték, természetesen megfertőzött állapotban. A község ugynevezett román negyedében pedig a nagy szenny okozza a kutak fertőzését. Különben Felsővisó község régóta ismeretes arról, hogy az egész község egy — szemétdomb. Felsővisón kívül Nagybecskón és Kisbecskón vannak ez idő szerint még erősen fertőzött kutak Máramaros megyében. Ott a szoda- és vegyészeti gyár szennyesei vízei fertőzték meg a kutakat. Hogy e két községben még valami pusztító járvány föl nem lépett, csak annak köszönhető, hogy a kutak víze oly büzös és undort keltő, hogy sem ember, sem állat nem issza meg. A lakosság többszöri panaszára a földművelésügyi miniszter a kutak megvizsgálása végett kiküldte Korbuly Mihály dr. minisztériumi vegyészt, aki több palack vizet vitt föl Budapestre megvizsgálás végett. E két községben nagy a vízhiány e miatt.

— **Eljegyzés.** Kafka Adolf eljegyezte Gánsz Adolf bájos leányát, Sárkát.

— **Kémkedési affér Oroszországban.** Varsóból táviratozzák: Alexandroval újságjelentés-szerint a Visztula-vasut mozgósítási osztályának Zegelszki nevű tisztviselőjét, aki hadi csapatok szállítására vonatkozó terveket kerített hatalmába, letartóztatták. A pétervári távirati ügynökség jelentése szerint ez a hír koholt. Az igazgatóság tisztviselői közül senki sem vontak felelősségre, a Visztula vasutnál Zegelszki nevű ember egyáltalában nincsen alkalmazva.

— **Pückler gróf megőrült.** Berlinből írják: Pückler grótot, kit legutóbb márciusban négy havi fogházra ítélte a bíróság, mert a keresztény lakosságot tettelegességekre izgatta a zsidóság ellen, tegnap délelőtt a politikai rendőrség erőszakkal a dalldorfi városi örültekházba szállította. Pückler grótot a fogházból, mint elmebeteget bocsátották el, de továbbra is hatósági felügyelet alatt maradt. Most, hogy Pückler gróf egy lapot adott ki, mely hemzseg a felségsértésektől, a hatóság meggyőződött arról, hogy közveszélyes örültekléssel van dolga, ki-nek internálása feltétlenül szükségessé vált.

— **Honvédhadnagyból — jezsuita páter.** Pécsről jelentik: Kajdy Ferenc honvédhadnagy, aki ezideig a 13. pozsonyi honvéd gyalogezredben szolgált, a Jézus társasági atyák ujoncai közé lépett.

— **Kollega urak, ilyenkor kell haza járni?** A kisküküllőmegyei Egrestán — mint onnan táviratozzák — a megyei református papok előadást tartottak az alkoholizmusról. Ugy este

negyed 8 óra felé volt vége az előadásnak s a papok hazafelé tartottak. A plébános háza elé érve, meglepetve vették észre, hogy *Szigeti István*, az ottani plébános hiányos öltözékben, puskával a kezében vár rájuk.

— Kollega urak, ilyenkor kell haza járni? — dörgő dühösen a katolikus pap s a puskájával rájuk lött. Szerencsére a golyó nem talált senkit. A merényletet féltékenységi dühében követte el a plébános, mert attól tartott, hogy a református papok elhódították tőle a buzgó katolikus hívőket. A hatóság megindította a kollega pap ellen az eljárást.

— Az orosz forradalom. *Pétervárról* jelentik: Az elmúlt éjjel a város különböző helyein számos házkutatás volt és a rendőrség igen sok embert letartóztatott, akik mindannyian veszedelmes forradalmárok. A letartóztatottak lakásán sok fegyvert, robbanó anyagot és bombát találtak, amelyeket egy legközelebb elkövetendő merénylet idejére gyűjtöttek össze.

— Baleset egy ipartelepen. *Ruttkáról* jelentik: A helybeli gőzfűrésztelepen több munkás teherkocsikat tölt megrakodás céljából a vaspályatestről a gőzfűrésztelepre. A midőn egy üres vaggont a gőzfűrésztelepre toltak, egy munkás nem vette észre, hogy előtte egy teherkocsi áll. Feje az ütköző közé került és meghalt.

— Magyar név. *Weisz József* aradi lakos és kiskorú gyermekei: Jolán, Margit, Erzsébet vezetéknevüket, belügyminiszeri engedéllyel, *Vajdá*-ra változtatták.

— A titkos szavazás. Megyei bizottsági tagokat választottak a minap egyik közeli vármegyében. Akadt egy kis ellenzék is, úgy, hogy két szavazóliszttal szavaztak a választópolgárok. Az ellenzék főkortese egy borbély volt, aki szorgalmasan osztogatta pártjának szavazólisztait. Működése közben meglát egy környékbeli parasztagdát, aki kezében a hivatalos szavazóliszttal igyekezett az urna felé.

— Nem jó papirossal akar szavazni, urambátyám! — kiáltott rá, kikapta a kezéből a hivatalos lisztát és odanyomott neki egy ellenzékít.

A paraszt bontogatni kezdte az összehajtogatott papiroset.

— Mit csinál, urambátyám! — kiáltott rá a borbély és megfogta a karját.

— Hát már csak megnézem — mondta amaz — hogy kire szavalok!

— Meg ne nézze, az Istenért! — figyelmeztette erre rémült arccal a borbély. — Csak nem akar urambátyám bajba kerülni. Hiszen tudja, hogy — *titkos szavazás folyik.*

— Hlinka multja. Hlinka Andrásról, kiről most sokszor esik szó, érdekes dolgokat rnak Liptószentmiklósról. Mielőtt *Hlinkát* a jól jövedelmező rózsahegy plébániára kinevezték, egy jelentéktelen lipótmezei faluban, Háromszlőczen plébánoskodott. A rózsahegy plébánia megüresedvén, *Szmeccsányi Arisztid*, akkori lipótmezei főispán pártfogását kérte Hlinka és reverzálist is adott, amelyben megígérte, hogy mindig hazafias szellemben fog működni. Ennek alapján lett azután Rózsahegy plébános. Nyíltan még csak két esztendeje vesz Hlinka részt a pánszláv mozgalmakban. Két év előtt ugyanis *Párvy Sándor* püspök Rózsahegyén járt, amikor is Hlinkának volt a vendége, mely alkalommal a püspök előtt erősen hangoztatta hazafias érzelmeit. Amikor később a rózsahegy magyarok látták, hogy Hlinka pánszláv irányban kezd működni, figyelmeztették a főispánnak adott reverzálistra, mire Hlinka a következőleg válaszolt:

— Én a volt főispánnak tettem ígéretet, hogy a nemzetiségi mozgalomban nem veszek részt. Ez az ígéret azonban engem csak *Szmeccsányi* főispánsága alatt kötelezett a passzivitására. Mi-

helyt ő megvált a főispánságtól, megszűnt az én kötelezettségem is. Szmeccsányi volt főispán ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy Hlinka írásbeli ígéretet tett, hogy mindenkor hazafias szellemben fog működni és a pánszláv mozgalmaktól teljesen távol fogja magát tartani.

— Nem lesz többé ezred- és törzsorvos. Bécsből írják, hogy a katonarvosoknál hánem is éppen fizetésemelés van készülöben, ami mindenképen indokolt lenne, de más címet fognak kapni. Erre nézve most folynak az előkészületek és francia és angol mintára megszüntetnek minden külön címzést, hanem beillesztik az orvosokat a katonai rangba és lesz belőlök főhadnagy — kapitány, vagy ezredes sat. orvos és a jövőben nemcsak az ezredbeli, de más ezredbe tartozó alsóbrang tisztiek is tartoznak náluk jelentkezni. Szóval, jobban őszeforrasztják a katonarvosokat a csapatostékekkel és különleges helyzeteket megszüntetnek.

— Férjgyilkosság. *Abauj-Szántóról* jelentik: *Kulik József* abauj-szántói napszámos naponként részegen tért haza és ekkor feleségét és gyermekeit kiverte a házból és megöléssel fenyegette őket. *Kulik* édes anyja menyének fogta pártját, de ekkor meg ő kapott ki fiától. Ez már sokáig így tartott, míg végre az asszony anyósával együtt elhatározta, hogy megölik a férjet. Az asszony már napok óta más házában bujdosott. E hó 19 én éjjel anyósával együtt férje lakására ment és ott a részegen fekvő embert baltával és kapával addig verték agyba főbe, míg az meghalt. A megölt embert azután a közeli patak partjára cipelték, hol sarat kapartak rá és ott hagyták. A csendőrök reggel a két asszonyt elfogták, de azok konokul tagadnak, a megtalált véres balta és véres ruhák azonban ellenük bizonyítanak. A két asszonyt átadták a járásbírósnak.

— Báróbió jegyzői irnok. *Fechtig Armand* báró ma felkereste szerkesztőségünket és annak közlésére kért fel bennünket, hogy ő a szegények házából nem szökött el és hogy őt nem körözik. A báró *Vojteken* a jegyzőségénél van hivatalban és a tárgyalási idejét át is vette annak idején, s csak azért nem jelenhet meg a tárgyaláson, mert lekéselt a vonatról.

— Elfogott rabló. *Ruttkáról* táviratozzák: Öt hónap óta *Ruttkát* és a környékbeli községek lakóit rettegésben tartotta egy rabló, ki éjjelenként több betöréses lopást követett el. Ma sikerült a ruttkai csendőrségnek a rablót *Stefanek Péter* személyében kinyomozni és elfogni.

— Megbízható gyógykezelés. Zavart emésztéssel ellátott egyének, kik étvágyhiányban, felfúvódásban, gyomorgörcsökben és rendetlen székelésben szenvednek, a „Moll-féle seidlitz-por“ használata által rövid idő múlva visszanyerik egészségüket. Egy doboz ára 2 korona. Szétküldés naponta utánvétellel *Moll A.* gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával.

— *Rovarpor*, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

TORVÉNYKEZÉS.

Egy tanárikar sajtópere.

Arad, november 22.

Érdekes körülményekkel bíró sajtópör tárgyalását kezdte meg és folytatja ma is a debreceni kir. törvényszék esküdtbírósa. A sajtópör tárgyalásának anyagát 18 rendbeli rágalmazás vétsége képezi, amelyet *Kalmár Jenő* máramarosszigeti hírlapíró írt meg a Máramarosszigeten megjelenő „Világosság“ című lapban.*

A hírlapíró egymástkövető cikkeiben írta meg a máramarosszigeti ev. ref. főgimnázium tanári karáról, hogy „üzérkedik a tanári diplomával“ és drága pénzért ad érettségit és osztálybizonyítványt az odasereglt tanulóknak, akiket más iskolában fel sem vennének.

A tanári karról az inkrimináló cikkek sorozata jelent meg a „Világosság“ ban úgy, hogy az egyházkerület, mint a tanári kar felettes hatósága fegyelmet, illetőleg vizsgálatot indított a megvádolt és meghurcolt tanárok ellen. Ennek a vége az lett, hogy a vádak a tanári karral szemben nem találtak beigazoltnak és így a fegyelmet, illetőleg a vizsgálatot megszüntették ellenük.

Ennek dacára *Kalmár Jenő* továbbra is megírta a tanárok állítólagos manipulációját. Ezt kész volt igazolni annak a 150—180 tanuló szüleinek kihallgatásával, akik drága pénzért szerezték meg gyermekük számára az iskolai és érettségi bizonyítványt.

Nagy tanügyi botrány lett később az állítólagos tanári manipulációból. A fővárosi lapok egynemelyike is szóvá tette a botrányt, úgy, hogy beleszólt ebbe a közoktatásügyi miniszterium is, ahol megbízták *Dóczy Imre* egyházkerületi felügyelőt, hogy utasítsa a megvádolt tanári kart, hogy a sajtópert a hírlapíró ellen okvetlen indítsák meg.

A sajtóper megindult és a debreceni törvényszék esküdtbírósa *Szűcs Miklós* dr. törvényszéki elnök elnöklete alatt tegnap kezdte meg a monstre-sajtópör tárgyalását. Kihallgatták először *Kalmár Jenőt*, aki vádjait fentartotta és annak bizonyítására a valódiságot bizonyító eljárást kérte, amit az esküdtbíró el is rendelt. Az e célra keldézett tanukat ma hallgatják ki.

— Nemzetiségi sajtópör. A magyargyűlöletről ismeretes „Lupa“ című román lépszervezője, *Macrea* Vazul felett itélkezett ma a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírósa *Zsitvay* Leo elnöklése alatt. *Macrea* ez év nyarán a lapjában heves támadást intézett *Apponyi* Albert gróf miniszter ellen a népoktatási törvényjavaslat miatt. A cikk tartalmaért a kir. ügyészség a magyar államszeme elleni izgatás/sajtóvétségeért pörbe fogta *Macreát*, aki a mai tárgyaláson tagadta, hogy izgatott. Csak kritika tárgyává tette — mondotta — a törvényjavaslatot, amelyet sérelmesnek tartott a románságra nézve. A bizonyítási eljárás ezzel befejezést nyert s *Hodászy* dr. kir. ügyész vád- és *Kadosa* Marcell dr. védőbeszéde után az esküdtek verdikthozatalra vonultak vissza. Az esküdtek bírósneknak mondták ki *Macreát* az izgatás vétségében és ennek alapján két évi államfogházra ítélték. A védő az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaiüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 22.

Az időjárás határozatlan jellegzete a gabonárákat ingadozásnak teszi ki, noha az alapirányzat szilárd. A vetések csak hóval fedte földben volnának biztonságban.

A mai piacon elkelt:

1000 mm. buza	11.80—12.20
500 mm. új lengeri	6.20—6.30
Névleges jegyzés:	
Rozs	9.80—9.90
Zab	7.40—7.75
Árpa	7.20—7.30

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

NYILTTÉR.*

Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a szeretett férj, atya és rokon

KLEIN LIPÓT-nak

f. hó 22-én reggel 1 $\frac{1}{4}$ órakor, életének 71-ik évében történt elhunytát.

A boldogultnak hült tetemei folyó hó 24-ikén, délelőtt 10 órakor fognak Andrásy-tér 25. sz. házból az aradi izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1907. november hó 22-én.

Özv. Klein Lipótné sz. Schauengel Netty felesége.	Grosz Árminné Klein Mórloz testvérei.
Klein József Klein Sárka gyermekei.	Özv. Braun Mórné néneje.
Özv. Gelléri Józsefné Klein Jakabné	Klein Jakab Klein Ignáozné
Özv. Kuliner Sándorné Klein Ignác	Grosz Ármín Klein Mórloz sógornai és sógornói.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget és mélyen tisztelt vendégeinket, hogy

ujjonnan épült éttermünk,

melyet modernül és minden kényelemmel rendeztünk be, az uri közönség találkozó helye.

Fenti helyiségben

folyó hó 23-án, szombaton este a cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara

hangversenyt

rendez, Zellner Sándor karnagy ur személyes vezetése mellett.

Belépti-díj 40 fillér.

Kiváló jó ételek és italok, valamint gondos és pontos kiszolgálás által igyekezni fogunk a n. é. közönség meglegedését megnyerni.

Esténként Farkas Lénárd közkedvelt zenekara hangversenyez.

Számos látogatásért esedez alázatos tisztelettel

Kovács és Novotny

Vadászkürt étterme és sörcsarnoka. 2774

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Szombaton, 1907. évi november hó 23-án:

Loute.

Bokszat 4 felvonásban. Írta: Pierre Veber. Fordította: Holtai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Dupont	Delli Lajos.	Loute	Novák Irén.
Castillon	Maribázi M.	Echanguettené Szilágyi B.	
Fracolin	Horti Sándor.	Renée, leánya Harmath J.	
Baburon	Várnai Jenő.	Marchalonné Benkőné P.	
Bru	Szathmári A.	A kis Gustave Benkő Gizi.	

Közdete este 7 és fél órakor.

Budapest. aru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 22.

Kínálat és vételkedv korlátolt. Elkelt 15,000 méter-mázsa változatlan áron. Amerika 1 olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat:
Buza áprilisra . . .	13.06—13.07	13.02—13.03
Zab áprilisra . . .	8.70—8.71	8.70—8.71
Rozs áprilisra . . .	12.14—12.19	12.14—12.15
Tengeri májusra . . .	7.85—7.86	7.83—7.84

Zérus 5 órakor:

Oestrak hitelrészvény	623 75
Magyar hitelrészvény	734 75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi.

— November 22 —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közep páronként: 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 124—126 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 127—128 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 129—131 fillérig. A hízott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— November 22 —

Központi szálloda. Rudnyánszky Jenő dr. ügyvéd Budapest. — Nyárády Zsigmond min. fogalmazó Budapest. — Zebergényi Gusztáv főerdész és családja Győr. — Fischer János dr. gyógyszerész Lugos. — May Béla igazgató Budapest. — Papp Zoltán állatorvos Temesvár. — Rothberg Vilmos bankigazgató Budapest. — Nemeskéri Halász Zoltán földbirtokos Nemeskér. — Dénes Jakab dr. ügyvéd Buttyin. — Vasváry Péter magánmérnök Komárom. — Betegh István magánmérnök Komárom. — Karton Aladár tkp. igazgató Borosjenő. — Peres Ernő gyógyszerész Budapest. — Lendler Aladár fakereskedő Budapest. — Blatt Fülöp fakereskedő Krakkó. — Schinagl József fakereskedő Ternova. — Spitz József fakereskedő Zám. — Zsrai Sándor mérnök Budapest. — Koch Zoltán földbirtokos és családja Kecskemét. — Juhász Péter bankigazgató és leánya Kassa. — Petkovics István gazdatiszt Borosjenő. — Dárdai Ede bizt. társ. igazgató Budapest. — Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest. — Czigli Henrik kereskedő Acsuca. — Grosz E. kereskedő Nagyvárad. — Benedek Dávid kereskedő Nagyvárad. — Kovács József cégképviselő Budapest. — Pollák József kereskedő és neje Szeged. — Baruch Rezső utazó Temesvár. — Neufeld Jenő utazó Budapest. — Hermann József utazó Budapest. — Halász Ferenc utazó Budapest. — Preisach Ignác utazó Budapest. — Donenberg Béla utazó Budapest. — Steiner Mihály utazó Budapest. — Krockner Pál utazó Budapest. — Réth Jenő utazó Budapest. — Téber Albert utazó Budapest. — Hoffmann Jenő utazó Budapest. — Neumann Richárd utazó Budapest. — Wohlstein Károly utazó Bécs.

Fehér Kereszt-szálloda. Horvát Nándor dr. Budapest. — Vinkelman Rudolf gyáros Braunschweig. — Vertán Péter miniszteri titkár Budapest. — Lugos Péter gyáros Páris. — Kolman József igazgató Abrudbánya. — Berger Fülöp és neje Ujvidék. — Szerényi Kálmán birtokos Miskolc. — Botka Miklós könyvvezető és neje Szeged. — Vecsernyés Imre hivatalnok Szeged. — Balog Sándor kisbirtokos Vágújhegy. — Janovich György bérlő Szabadka. — Szvoboda Sándor bérlő Szabadka. — Hoffman Béla magánzó és neje Nagyvárad. — Bordás Máténé pénztárnok neje és leánya Szatmár. — Szabó Imre igazgató Aranyosmaróth. — Schweiger Ignác és családja Tokaj. — Klimó Dezső vendéglős Dálya. — Berkes Ferenc mérnök Pozsony. — Fiala Jenő főellenőr Ada. — Székely Bernát kereskedő és fia N. Becskerek. — Medveczki Árpád erdőmester Anina. — Mágori Károly és családja Dévaványa. — Munk E. gyáros Bécs. — Győri Sándor magánzó és neje Beregszász. — Kárász Dániel kereskedő Bors. — Tordai Ármín könyvvezető Cegléd. — Végh Kálmán

vasuti hivatalnok Nagyszében. — Mosse Tódor igazgató Trieszt. — Fehér Ernő gazdatiszt Kalocsa. — Baló Kornél mérnök Nagykőrös. — Subert István mérnök Nagykőrös. — Csepregi László hivatalnok Nagyszalonta. — Keitsel Vilmos utazó Budapest. — Kos Mór utazó Budapest. — Meskovits Sándor utazó Budapest. — Meider Mór utazó Debrecen. — Fuksz Jenő utazó Budapest. — Kárász Mór utazó Budapest. — Sternfeld Lajos utazó Budapest. — Fodor Mór utazó Budapest.

Vass szálloda. Grósz Sándor utazó Puzsér. — Körzl József utazó Budapest. — Hauser Gyula utazó Budapest. — Erdensohn Gyula utazó Budapest. — Szendrő Miksa utazó Budapest. — Hollagi Károly százados Bécs. — Veresmarty Ede marázno Veszprém. — Hoffman József magánzó Bélavár. — Gode-nus Elek birtokos Berettyóújfalú. — Szuger Sándor ügyvéd H.-M.-Vásárhely. — Hegedűs Béla utazó Budapest. — Zágráber Mór utazó Bécs. — Löwy József utazó Bécs. — Kálmán Ede utazó Budapest. — Zágonyi Benő iparos Hevesfalú. — Brat János iparos Hevesfalú.

Köhögés!
Aki

szereti az egészséget, meggátolja a köhögést.

5245 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy feltétlen eredményes a

Kaiser-féle
mell-karamella

(A három fenyővel.)

használat. Orvosilag ajánlva és megvizsgálva köhögés, rekedtség vagy hatarus, elnyálkásodás, erős dohányzás folytán beállott hurut és gőres köhögések ellen. 2199

Csomagja 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Hájós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Aradon, Zombory János és a „Szent Háromság” gyógyszer-tárában Uj-Szent-Annán és Szokoly Sándor „Iris” gyógyszer-tárában Lippa.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomortartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és huygkőképződmények, nem szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és kor-szövet-tani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért. 200

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított áron

773

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

Most jelent meg!

A „Költők Világa“ című anthologia harmadik kötete. E mű hézagpótló, olcsó, pedagógiai-lag is fontos, s a családban nélkülözhetetlen. Kötve 3 korona, füzve 2 korona. Tanulók fele áron szerezhetik meg a szerzőnél

Baboss László

ügyvédnél

Nagykarizsa, Báthory utca 12.

563—1907. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1904. évi sp. III. 1215/5. számú végzése következtében Trutia Péter ügyvéd ügyvéd által képviselt Aradi gör. k. r. konsistorium javára, Jerkán János ellen 763 korona 06 fillér s jár. erejéig 1907. évi szept. hó 14-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2250 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 vagon tengeri és lovak nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíró 1907-ik évi V. 17. számú végzése folytán 763 kor. tőkekövetelés, eddig összesen 97 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Siklón leendő megtartására 1907. évi december hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kisjenőn, 1907. évi november hó 19. napján.

Balassa,

2767. kir. bír. végrehajtó.

21322—1907. kh.

Hirdetmény.

A disznóvágási időszak beállta folytán figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a mennyiben a város területén levő nagyobb telkeken vagy a város szélén sertéseket óhajtanának perzselni, úgy az engedély kinyerése végett előzőleg a hivatalomnak tűzrendészeti osztályánál kötelesek jelentkezni.

A mennyiben ezen hirdetményben foglaltaknak eleget nem tennének és engedély nélkül eszköznélnek a perzselést, úgy a mulasztók ellen az 1879. évi XL. t.-c. 141. §-a alapján a kihágási eljárást meg fogom indíttatni.

Arad, 1907. évi november hó 18-án.

Green,
h. főkapitány.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
= SZÉNSAV-MŰVEK =

ujjonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsavat
a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvízgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.
! Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgálató intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata:
„Szaga és íze; rendez. SZÉNSAVTARTALMA: 99.57%.
A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalmu alapján igen jónak minősíthető.“

Felvilágosítással készségesen szolgál
Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
Sárgányozim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz. 3907

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve a konopi állomáson

I. osztályu bükk hasáb
I. „ tölgy dorong
I. „ bükk dorong
és tölgy hasáb fát

vaggon számra, valamint nagyobb mennyiségben a legjutányosabb áron szállítjuk. 2700

Kádár, Braun és Böhm.

Megrendelések és bővebb felvilágosítással szolgál:

Kádár József Arad, Kossuth-utca 68. szám alatt.

Az 1902. évi veneczi ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi mákói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoktávval kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

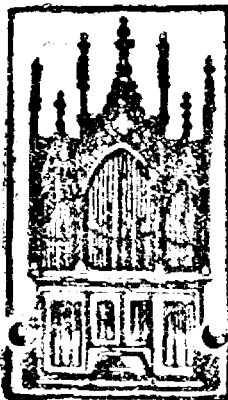
ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos üzemre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerinti készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb áron mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel esz közöltenek. 1901

Bővebbi felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálók.

az 1896. évi kiállításon A nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

BRAUN EDE tűzifaraktára.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Tűzifa első osztályu bükk hasáb

„ „ „ cser hasáb

„ „ „ bükk dorong

„ „ „ tölgy dorong

valamint vagon számra is kaphatók.

Tisztelettel

BRAUN EDE.

2699

33840—1907. sz.

Hirdetmény.

Az 1907. évi október hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 7 darab ivét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1907. évi november hó 14-től számitandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Galli Ferenc, Szabó Lajos, Torányi Mária, Griszháber Lipótné, Kovács Arthur, Lévy Ferenc, Schmiedt Miklós, kik italméresi engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Aradon, 1907. évi november hó 8-án.

A városi tanács.

Diamant Ferenc

villanyvillagítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejárataival szemben. Bohus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gazgyárban leegott

valódi Auerek raktára.

(Drbja 60 III.)

Üvegcsillárok, erayók, tulipánok, villanykörtek, lámpa szerek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 963

593—1907. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Onk Juonné szül. Ollár Szófika végrehajtonak, Onk Gábor és Onk Mojsza végrehajtonak szenvedők elleni 99 kor. 98 fillér tőke és jár. iránti végrehajtonak ügyében (az aradi kir. törvényszék) a kisjenői kir. járásbíró területén levő, Otlaka község határában fekvő, az otlakai 684. sz. tjkvben A. I. 6. 8. rendszámok alatt ingatlanoknak Onk Gábor és Mojszát illető 2/3 részére az árverést 1267 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi január hó 25-én, d. e. 10 órakor Otlaka községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elfog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 126 kor. 70 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet. 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Kisjenőn, 1907. évi november hó 11-én.

2768

Tabajdy,

kir. ítéltáblai bíró.

APRÓ HIRDETESEK.

3550/1907. sz.

AKINEK

ismeretség híján

házasúrnak,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellerre,
körtésze,kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbisto-
sabbán ér czélt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Szalonna

téli perzselt 68, tiszta sertés zsir
72, sertéshus 72 kr. és minden
hentes áru a legjutányosabb napi
áron kapható Garai Károly hentes-
üzletéből Aradon, Boczkó-utca 2.
szám. 2762

Magányos

fiatalember keres teljes ellátást
szép fiatal özvegnél. Ajánlatok
„magányos“ jellegre a kiadóhiva-
talba kéretnek.

Egy jó karban lévő

üzletberendezés fűszer-, rőfős és
rövidáru állványokkal eladó Schrei-
ber Hermannál, Ménesen. 2746

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiáru-
sít Ingusz J. és Fia könyv-
kereskedése Arad. 361

Butorok eladók!

Elköltözés miatt mindenféle szo-
babutorok eladók! — Ugyanott
egy 2 szobás kis lakás kiadó.
Aranykőz-utca 20. szám alatt.

Fráter Loránd nőfőkönyve

két koronáért kapható Kerpel Izsó
könyvkereskedésében Aradon. Vi-
dékre 2.5 kor. beküldése ellenében.
Egész könyvtárak vétele. 1921

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

5204/1907. pm.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvény-
hatósági bizottságának 34189/652
—1907 szám alatt hozott határo-
zatánál fogva 1907. év november
hó 23-ik napjának délután 4 órá-
járaRendkívüli kögyűlés-t,
hirdetek

Tárgy:

A „városi gépüzemek igazga-
tója“ állásnak választás utján va-
ló betöltése.Aradon, 1907. évi november hó
18-án.Varjassy Lajos
polgármester.

Versenytagyalási hirdetmény!

A magyar pécskai kir. kincstári ispánlak és mellék épü-
letein szükséges helyreállítási munkálatok vállalat utjáni biz-
tosítása céljából folyó évi november hó 29-én reggel 9 órakor
alóliirt ispánság irodájában írásos versenytagyalás fog tartatni.A költségvetésileg előirányzott 2284 korona 70 fillér azaz
kettőezerkettőszáznyolcvannégy korona 70 fillér munkadíjnak
5%-ka, mint bánatpénzzel terhelt s kellő felirással ellátott zárt
ajánlatok a versenytagyalás napjának reggeli 9 óráig alóli-
irt ispánság vezetőjének kezéhez benyújthatók. Ezekben a vál-
latalati összeg a mennyiért t. i. a munka teljesítését ajánlattevő
elvállalni hajlandó, számokkal és betűkkel is kiírandó s kije-
lölendő, hogy ajánlattevő az általános és részletes feltételeket
ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.Utóajánlatok még az esetben sem fogadtatnak el, ha azok
egy újabb versenytagyalás esetére kötelezőleg fenntartatnak is.Az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott összegre a
kir. kincstár szabadon választhat.A költségvetési okmányok és feltételek alóliirt ispánságnál
bármikor megtekinthetők.

Magyar-Pécska, 1907. évi november hó 13-án.

2772

M. kir. kincstári ispánság.

MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-PORA MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-
bajok, testi bántalmak, gyomorgörccs és gyomorhév, rögzött székrekedés,
máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen
a jeles házi-szer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy
lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytetnek.Csak akkor valódiak, ha
mindegyik dohoz Mollnak
védjegyét és aláírását tűn-
teti fel.MOLL-FÉLE
SÓS-BORSZESZMoll-féle sóborszesz ne-
vezetesen mint fájdalomcsillapító bedőrszölelési szer, köszvény,
csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb nép-
szer. — Egy önozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

csak akkor valódi ha

mindegyik üveg Moll A. védjegyet

tünteti fel és „A

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

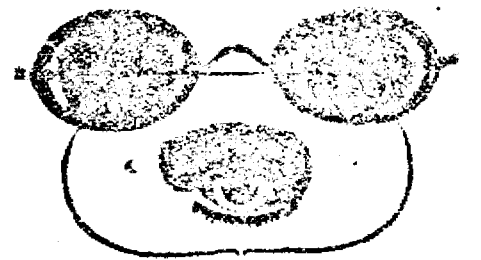
MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látsszerész

Király Andrássy-tér és Kellner János-utca sarkán

Ez az és javít mindennemű órákat két
évi jóállás mellett a legolcsóbb áron.
Raktárban tart mindennemű szemüveg készí-
tést a legkülönbözőbb kiállításnak fog-
díjazott formákkal, orrcsipek és szem-
üvegek arany, ezüst, tükkel és tekendő-
boka csont keretekben legjobb üvegekkel.Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részere, te-
vahha mindenféle hőmérők, minden-
nemű kiviteiben. 3419Szemüvegek és orrcsipek or-
vosi rendellet szerint azonnal ké-
szítetnek.

N. é. közönség b. figyelmébe!

Tisztelettel értesítem a t. közönséget,
hogy Bárossy-utca 2. szám alatt

új szücs műhelyt

nyitottam.

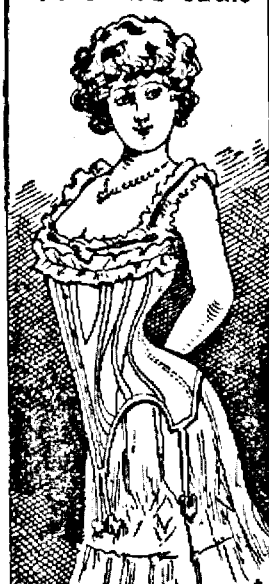
Elvállalok női kabát, boá, muff, sapka,
utazó-bunda, lábzsák, mindennemű béle-
gysék, tepik, állattömések, stb. gyors és
pontos, valamint jutányos árban való ké-
szítését, oly módon, amely versenyképesé
tesz bármely elsőrangú üzlettel.Szakmában való képesítésemet a
bel- és külföld nagyobb városaiban sze-
reztem s utóbb Aradon Mayer M. szücs
üzletében huzamosabb időn át közmege-
lédésre gyakoroltam, s úgy a helybeli és
vidéki közönség izlését volt alkalmam el-
sajátítani. Rendelém 25% munkár. ked-
vezményben részesülnek. 2150

Kegyes pártfogásért eszed

Beregszászy Lajos, szücsmester.

"Herweth" füző

Hautes Nouveautés

FAÇON À LA
DE MODE
PARIS
droit devant
Gerade Façon
gesellich geschüftHölgyek figyelmébe
ajánljuk a legújabb szabásu, egye-
nes elejű

„Herweth“ füzőket!

A párisi és berlini nagy áruhá-
zak mintájára kizárólag csupán
ezen egyfajta modern és szépen ki-
állított mellfüzőt hozzuk forga-
lomba, melyet rendkívül olcsón,
darabonként 7 koronáért

árusítjuk.

Rosenblüh H. és Társa.

336

"Herweth" füző

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyáranak festékével.